

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ” –
БЛАГОЕВГРАД**

**ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ КАТЕДРА
„ПСИХОЛОГИЯ”**

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

на дисертационен труд на тема:

**ВЛИЯНИЕ НА РОДИТЕЛСКИТЕ СТИЛОВЕ И
ЕМОЦИОНАЛНАТА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ ВЪРХУ
НАЧИНИТЕ НА СПРАВЯНЕ С КОНФЛИКТНИ СИТУАЦИИ
ПРИ ГРЪЦКИ ЮНОШИ**

За придобиване на образователна и научна степен „доктор”,
Област на висше образование: 3. Социални, икономически и
правни науки, Професионална област: 3.2 Психология, Област:
„Педагогическа и възрастова психология”

Докторант: **ДИМИТРИОС ВАРСАМИС**

Научен ръководител: **доц. д-р РУСАНКА МАНЧЕВА**

Благоевград, 2023

Дисертационният труд е обсъден и насрочен за защита от катедра „Психология” при Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Дисертацията съдържа 137 страници съдържателно обособени в увод, три глави, обобщение, изводи, приноси, библиография и приложения. Разработката е онагледена с 38 таблици и 20 фигури. Библиографията съдържа 213 заглавия на латиница.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 16.06. 2023 г. от 12. 00 часа в зала 210А на УК1 на ЮЗУ „Неофит Рилски” на открито заседание на Научното жури.

ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемът относно влиянието на родителството и отношенията родител-юноша върху резултатите на подрастващите се очертава като един от най-изучаваните в областта на юношеската психология. Изследванията се фокусират главно върху анализа на ефектите, които различните родителски стилове или практики имат върху когнитивните, личностните и поведенческите прояви на подрастващите (Neel et al., 2018). Прегледът на литературата показва, че изследванията на връзките между родителските стилове, емоционалната интелигентност на подрастващите и използваните от тях стилове за справяне с конфликти все още са ограничени, което аргументира извора на темата на настоящото дисертационно изследване.

ГЛАВА I. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

1.1 Юношество

1.1.1 Юношество – определение и история на неговото научно изследване

Изучаването на юношеството в областта на психологията нарасна значително през последните 2 десетилетия (Damon, 2004). В преглед на историята на научното изследване на юношеството, Lerner и Steinberg (2013) описват две припокриващи се фази. Първата фаза обхваща седемдесетте години на миналия век, и се характеризира с фалшиви дихотомии, които от своя страна ограничават интелектуалното развитие на това изследователско поле. Това е времето на „големите“ модели на юношеството, които се отнасят до всички аспекти на поведението и развитието (например теорията на Erikson или теорията на Hall). В наши дни обаче тези теории се оценяват като ограничени, тъй като са до голяма степен или изцяло естествени (например генетични като теорията на Freud

или теории на съзряването като теорията на Hallid), или всички възпитателни (например теорията на McCandless).

През 70-те години възниква втората фаза. Като цяло фокусът на изследванията на юношеството в тази втора фаза пада върху пластичността на развитието, разнообразието и прилагането на науката към реални проблеми.

Юношеството е преходен етап от физическото и психичното развитие, който обикновено настъпва през периода от пубертета до пълнолетието. Това е период на специфични проблеми, а не на универсални проблеми (Lerner & Steinberg, 2013).

1.1.2 Мозъчно и когнитивно развитие в юношеска възраст

Настоящите изследвания в областта на психологията на развитието и неврологията доказват фундаментална промяна в организацията на мозъка в периода на юношеството (Giedd et al., 1999). Промените, които настъпват са основно в посока елиминирание на синапси, увеличаване на бялото вещество и промени в секрецията на невротрансмитери. Счита се, че рисковото поведение, което е типично за юношеството, се дължи на незрели субкортикално-кортикални взаимоотношения, особено между лимбичните структури и префронталния кортекс (Konrad, Firk, & Uhlhaas, 2013). Всички тези структурни, физиологични и хормонални промени в регулацията по време на юношеството причиняват промени не само в познавателните способности, но и в емоционалните и поведенческите такива (Casey, Jones, & Hare, 2008). Въпреки това, високата пластичност на мозъка на юношата на свой ред го прави твърде уязвим към вредните влияния на околната среда (Konrad, Firk, & Uhlhaas, 2013).

1.1.3 Социално-афективно развитие в юношеска възраст

Като период на преход от безгрижно детство към отговорна зряла възраст, юношеството се очертава като време на активно социално обучение, социална адаптация и дългосрочно поставяне на цели. Освен това в този период от живота хората

са изправени и пред друго предизвикателство, а именно да свикнат със сериозните промени, които са настъпили при тях на всички нива на организация на тялото и ума им: биологично, физиологично, когнитивно, емоционално и социално (Crome & Dahl, 2012). Ключовата цел на съзряването е придобиване на социални знания и умения, които ще позволят на подрастващите да функционират автономно и независимо от възрастните, които се грижат за тях (Steinberg, & Morris, 2001). Една от най-очевидните промени по време на юношеството е появата на просоциално поведение и това е част от процеса на развитие на по-сложни и зрели социални взаимодействия, особено с връстниците (Eisenberg & Fabes, 2006).

1.2. Понятието „семейство“ в психологията

1.2.1 Семейство - определение. Функциониране на семейството

Културата, религията, правото и политиката оказват влияние върху начина, по който хората концептуализират семейството. Семейството е концептуализирано по много и различни начини през годините. Въпреки това, дефинирането на това понятие изглежда винаги се е основавало на фундаментална идея за структурата на семейството и неговата социална функция. Някои теоретици определят семейството като съвкупност от индивиди, живеещи заедно, приемайки за основен критерий споделянето на общо домакинство; други изследователи определят семейството като единица от индивиди, които имат общи предци.

Предложени са различни модели на семейно функциониране. Един от тях принадлежи на McMaster. Този модел произлиза от теорията на семейната система. Ключовите концепции в тази теория са, че семейството е система от взаимосвързани и взаимно влияещи се членове. Следователно всички събития,

които се случват в тази система, са взаимосвързани (за преглед виж Gladding, 2002).

1.2.2 Ролята на семейството при формирането на личността на детето

Дълго време изследователите на личността споделят мнението, че родителите имат основната, дори определяща роля в развитието на детето (Bell, 1968). Постепенното натрупване на емпирични доказателства, че децата не са просто продукт на родителското поведение и че индивидуалните различия в детската личност също водят до вариации в качеството на връзката родител-дете, водят до преместване на фокуса от старата гледна точка към динамичната перспектива, според която детската личност и родителското поведение са свързани чрез двупосочни интерактивни процеси (за преглед на литературата виж South et al., 2008).

1.2.3 Родителски стил - концептуализация

Родителският стил се разглежда като набор от нагласи и контролиращо поведение към детето, които осигуряват емоционалния контекст, в който се разгръща и случва родителството (Leung & Man, 2014).

Има значими разлики между родителските стилове и родителските практики. Докато стиловете се проявяват в широк спектър от житейски дейности и области, родителските практики се проявяват в специфични такива (Baumrind, 1971). В тази си роля родителският стил силно влияе върху емоционалния аспект на отношенията родител-дете (Williams et al., 2009).

Концептуализацията на родителския стил има история. Той описва авторитарния и разрешителния стил като двете крайности и авторитетния стил като поставен между тях, като авторитарните родители контролират и стриктно оценяват поведението на детето си според набор от ограничителни

стандарти, а разрешаващите родители са топли и дават автономия на децата си (Baumrind, 1971).

Няколко години по-късно Maccoby и Martin (1983) създават типология на родителските стилове, като комбинират факторите „отзивчивост“ и „взискателност“. Тази типология обхваща четири стила на родителство: авторитетен, авторитарен, разрешаващ и negliжиращ стил.

1.2.4 Родителски стил и ефектите му върху развитието на подрастващите

Много изследвания признават важноста на изследването на ролята на родителския стил за развитието на детето. С проучванията си Baumrind последователно доказва, че авторитетното родителство осигурява най-добрите резултати за развитие на децата, свързани с техните академични постижения и психосоциална компетентност (съзряване, устойчивост, оптимизъм, самоувереност, социална компетентност, самочувствие). За разлика от това, авторитарното и разрешаващото родителство са свързани с отрицателни резултати от развитието, а negliжиращото родителство е свързано с най-лошите развитийни резултати. Тези резултати са възпроизведени и от други изследователи (Lamborn et al., 1991). Изследователските резултати потвърждават, че стилът на родителство има значимо влияние върху академичните постижения, благосъстоянието, както и психопатологията. Въпреки това, установените различия, не само между различните култури, но и между членовете на всяка култура, подкрепят предположения, направени от много изследователи, че даден родителски стил може да преследва различни цели, свързани със социалното развитие и възпитание на децата, и че значението на практиките и стиловете, които родителите използват, за да социализират децата си, може да не е еднакво в различните култури.

1.2.5 Взаимоотношенията родител-юноша и техните детерминанти. Теории за развитието на отношенията родител-юноша

Традиционно изследователите поставят акцент върху значението на отношенията между родители и деца, особено през първите години от живота на детето. Много проучвания обаче доказват, че тези отношения остават едни от най-важните взаимоотношения и за подрастващите (виж Sentse et al., 2010). Резултатите от изследванията по този въпрос, проведени до момента, consistently установяват, че поведението на децата и поведението на родителите взаимно си влияят (South et al., 2008). Въпреки това, много релевантни проучвания установяват, че по-голямата част от юношите имат добри отношения с родителите си и ключовият фактор, който определя качеството на връзката родител-юноша, е реакцията на родителите към стремежа на юношите към автономия (виж Steinberg, 2001).

1.3. Конфликт и конфликтно поведение

1.3.1. Дефиниране

Конфликтът е присъща характеристика на човешкото общество. Както Folarin (2013) отбелязва „...От раждането бебето започва пътуването на конфликта с плач, който е проява на конфликт. Докато расте, то хапе със зъби или драска с ноктите на малките си пръстчета, когато е разстроено. Това предполага, че мъжете ще продължат да се бият, докато имат емоции, които имат потенциала да обичат или мразят; да бъдеш щастлив или тъжен; да бъде доволен или ядосан. Докато човек има други мъже около себе си, ще има проблеми с несъгласието, защото интересите се различават и интересите наистина се сблъскват, което може да доведе до несъгласие или конфронтация. По този начин една общност или общество от мъже създава място за експлозивни нагласи и отношения” (Folarin, 2013: 15).

Естеството на конфликта предполага наличието на конфронтация, несъвместимост на противопоставянето, различия във възприятията, мирогледа, приоритетите, интересите, целите, желанията, нуждите и т.н., и по своята същност включва различия в характеристиките, вярванията или начините на живот, както и поведението и действията между участниците в конфликта, насочени към придобиване на надмощие над другия и винаги придружени от негативни емоции между участниците в конфликта (Hart, 2002; Meeks, Neit, & Page, 2005).

1.3.2. Причини за конфликт. Теории за причините за конфликта

Има различни причини за конфликти между двете лица или организации: конфликтите могат да се дължат на недостатъчна комуникация, несправедливо или неясно разпределение на отговорностите, взаимозависимост или липса на способност за приемане на градивна критика; конфликтите могат да възникнат от несъответствие или разминаване във възприятия, мотиви, намерения, интереси, морални или социални норми и т.н.; също така конфликтите могат да произтичат от конкуренция, грешки, негативно поведение, пренебрегване и много други (Rahim, 2010; Saiti, 2015; Shih и Susanto, 2010).

Основните теории, създадени с цел да обяснят причините за конфликта и конфликтното поведение при хората, са следните: марксистическата теория за конфликта, икономическа теория за конфликта, теория за фрустрацията и агресията, теория за относителната депривация, структурна теория, институционалната теория (Oduote, 2016).

1.3.3. Разрешаване на конфликти - подходи и стратегии

Разрешаването на конфликт е горещо обсъждан въпрос в психологията. Изследванията са фокусирани върху разрешаването на конфликти и особено върху стратегиите за разрешаване на конфликти. Стратегиите за разрешаване могат

да бъдат определени като поведенчески алтернативи или комбинации от поведенчески алтернативи, които хората използват за разрешаване на конфликти. Въпреки че през годините са предлагани различни стратегии за разрешаване на проблема, общата категоризация на стратегиите за разрешаване на проблема предоставя три широки категории: сътрудничество, конфронтация и избягване/отстъпване (Sternberg & Dobson, 1987). Ефективното разрешаване или управление на конфликта изисква прилагане на стратегии, които насърчават сътрудничеството. Съвместното преосмисляне на конфликта, насърчането на ориентирано към бъдещето мислене, насърчането на съпричастност към противоположната страна и даването на групиращи групи до известна степен на независимост при вземането на решения, са няколко стратегии, които могат да бъдат използвани за насърчаване на сътрудничеството. Признаването и задоволяването на нуждите на противниците в конфликта често помага за неговото завършване и приключване. Извиненията, прошката и дори символично действие, като ръкостискане, може да се превърне в сигнал за прекратяване на конфликта. Въпреки това поведенческите решения често са непълни. В тези случаи противниците спират да се бият, но не прилагат поведение за разрешаване.

Има различни начини на мислене за целите на разрешаването на конфликти. Някои хора се фокусират върху постигането на споразумение, а други върху трансформирането на страните (Maier, 2000). Съвместното реструктуриране на конфликта, насърчането на ориентирано към бъдещето мислене, насърчането на съпричастност към противоположната страна и даването на ръководители на групи до известна степен на независимост при вземането на решения са няколко стратегии, които могат да се използват за насърчаване на сътрудничеството - очевидно най-добрата работна стратегия за разрешаване на

конфликти. Надяваме се, че бъдещите изследвания ще добавят повече знания за междуличностните и междугруповите конфликти и тяхното конструктивно разрешаване.

1.3.4. Стиллове за справяне с конфликти - дефиниция, класификация, измерване

Различни термини са използвани за означаване на процеса на справяне с конфликти в литературата, свързана с психологията на конфликта, но като най-широко използван се явява терминът „управление на конфликти“ (Alakavuklar, 2007). Lewicki et al. (2003) определят управлението на конфликти като различните начини или алтернативи на участниците в конфликта, които те самите могат да използват за управление на конфликта. Някои ситуации или събития могат да повлияят на избора на стил на управление на конфликти (Hocker & Wilmot, 1995). В този контекст разграничаването и дефинирането на различните стиллове на управление на конфликти стават особено важни. Една от първите концептуални схеми за класифициране на конфликти, въртяща се около проста дихотомия, включваща или сътрудничество, или конкуренция, принадлежи на Deutsch (1949). По-късно Thomas & Kilmann (1974) представя две независими измерения: категоричност и кооперативност. На тяхна основа са идентифицирани пет различни стила за управление на конфликти: съревноваващ, сътрудничащ, компрометиращ, избягващ и приспособяващ.

1.3.5. Конфликти в училище

Конфликтите са често срещано явление във всяка организация, включително и в училище (Saiti, 2015). В училище може да възникне конфликт между ученици, между учители, между ученици и учители, учители и училищна администрация или директори, учители и родители и т.н. (Henkin & Holliman, 2009). Освен това, като се има предвид, че училището е част от сектора на услугите и от учителите се очаква да отговарят на изискванията и нуждите на обществото, логично е да се

предположи, че честотата на конфликтите ще бъде висока (Shih & Susanto, 2010). Косвено училищните конфликти причиняват икономически разходи за самата училищна единица и имат отрицателни ефекти върху широк спектър от процеси и дейности в училищната институция (Paraskevopoulos, 2008; Tekos & Iordanidis, 2011).

1.3.6. Специфика на конфликтите родител-юноша

Конфликтът родител-юноша може да се определи като сложен и многостранен феномен, който обхваща различията в мненията и възгледите, както отрицателни, така и положителни, между родителите и техните деца в юношеска възраст (Kouros et al., 2010). Конфликтът в семейната връзка играе различна роля в сравнение с други междуличностни конфликти, главно поради спецификата на отношенията между членовете на семейството, които са по-близки, доживотни отношения, променящи се във времето (White, 2001). Конфликтите родител-юноша се характеризират с определена специфика в сравнение с други видове конфликти. Конфликтът родител-юноша се разглежда като диадично, междуличностно събитие, включващо очевидно поведенческо неодобрение като спорове, несъгласия и кавги (Shantz, 1987). Настоящите констатации за нормативния модел на развитие на конфликта родител-дете през юношеството са в съответствие с мета-анализа на Laursen et al. (1998), потвърждаващ, че честотата на конфликта родител-дете намалява и интензивността на конфликта родител-дете се увеличава през юношеството (за преглед вижте Melching, 2011). Независимо от неоспоримия напредък в познанията ни за параметрите и детерминантите на конфликтите между подрастващите и техните родители, поради съществуващите подчертани различия между семействата по отношение на тяхната честота, този въпрос остава отворен за бъдещи изследвания.

1.4. Емоционална интелигентност

1.4.1. Емоционална интелигентност - концептуализация

Терминът „Емоционална интелигентност“ е въведен в началото на 90-те години на миналия век от изследователите Salovey & Mayer (1990). Те определят този психологически конструкт като „форма на социална интелигентност, която включва способността да се наблюдават собствените и чуждите чувства и емоции, да се прави разлика между тях и да се използва тази информация, за да се ръководят мислите и действията“ (Salovey & Mayer, 1990: 189). Предполага се, че емоционално интелигентните субекти притежават набор от специфични способности, които са свързани с възприемането, изразяването и регулирането на собствените емоции и тези на другите с цел постигане на цели, задоволяване на нужди или преживяване на някои емоции (като напр. справяне, мотивация или творческо мислене).

Goleman (1995) допринася за изследването на емоционалната интелигентност, като разшири системата, предложена от Salovey и Mayer (1990), предлагайки пет основни елемента на емоционалната интелигентност: емоционално самосъзнание; саморегулация; мотивация; емпатия; социални умения. Разграничени са два подконструкта на конструкта „емоционална интелигентност“ – емоционална интелигентност като черта и емоционална интелигентност като способност. Характерната емоционална интелигентност се отнася до възприятията и разпознаването на собствените емоции и може да бъде оценена с помощта на инструменти за самооценка (т.е. личностни въпросници). Следователно двата конструкта се различават на концептуално ниво – чертата емоционална интелигентност принадлежи към сферата на личността, докато способността емоционална интелигентност принадлежи към сферата на когнитивните способности. Освен това в днешно време е добре известно, че емоциите са източник на много ползна

информация, привличат вниманието и помагат за постигането на целите и по този начин са неразделна част от адаптивната обработка и интелигентността (Salvoey & Mayer, 1990).

1.4.2. Ролята на емоционалната интелигентност в юношеството

През последните години емоционалната интелигентност пусна корените си не само в областта на организационната психология, но и в областта на психологията на развитието във връзка с развитието на житейските умения на децата и подрастващите. Изследванията показват, че юношите не успяват да се справят с тези проблеми и това ги кара да прибегват до наркотици, разрушително поведение и дори самоубийство. Вероятно пропуск в образованието и възпитанието на съвременните деца е липсата на формиране на умения за справяне както с успеха, така и с неуспеха.

1.5. Родителски стилове, емоционална интелигентност и стилове на справяне с конфликти на юношите: резултати от предишни проучвания на техните взаимоотношения

1.5.1. Стиливе на родителство и емоционална интелигентност на юношите

Фокусът на изследванията е основно върху емоционалната интелигентност в зряла възраст и изследванията, насочени към изучаване на емоционалната интелигентност на подрастващите, наистина са оскъдни. Също така слабо проучен е въпросът за ефектите на стиловете на родителство върху емоционалната интелигентност на децата (Alegre, 2011).

Въз основа на резултатите от проучванията Baumrind (1966) стига до изводите, че стиловете на родителство имат силно влияние върху развитието на емоциите на детето, включително емоционалната интелигентност.

Обобщавайки резултатите от малкото проучвания по този въпрос, може да се заключи, че отзивчивостта на родителите, обученията, свързани с родителските емоции, и позитивната

взискателност на родителите са свързани с по-високата емоционална интелигентност на децата, докато отрицателната взискателност на родителите е свързана с по-ниската емоционална интелигентност на децата (Alegre, 2011). Изследванията върху родителството и емоционалната интелигентност на децата все още са много ограничени, а такива в юношеска възраст практически не съществуват.

1.5.2. Родителски стилове и стилове за справяне с конфликти на юношите

От гледна точка на резултатите от развитието на юношите, конфликтите в семейството и тяхното управление имат многостранно значение (Branje, 2018). Освен това констатациите от проучванията разкриват също, че ако конфликтите са чести и лошо управлявани, те могат да причинят сериозни емоционални и поведенчески проблеми.

Конструктивното разрешаване на конфликти осигурява на хората постижения във всички жизнени дейности, прави социалните им взаимодействия по-успешни и ползотворни и повишава капацитета на ЕИ (DeChurch & Marks, 2001).

1.5.3 Емоционална интелигентност и стилове за справяне с конфликти

Проучвания в зряла възраст недвусмислено показват, че хората с висока ЕИ взимат по-ефективни и конструктивни решения за управление (Schlaerth et al., 2013) и справяне с конфликти в сравнение с хората с ниска ЕИ (Jordan & Troth, 2004).

Има данни, че субектите с ниска ЕИ предпочитат да използват избягващ и доминиращ стил, които се оценяват като негативни (Jordan & Troth, 2004), и обратното – тези с висока ЕИ използват положителни стилове, интегриращ, задължаващ и компромисен стил, които се оценяват като положителни (Goleman, 1998).

Прегледът на литературата не открива научни публикации за връзките между нивото на ЕИ на юношите и техния предпочитан стил за справяне с конфликти.

ГЛАВА ВТОРА. МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

2.1. Цел и хипотези на изследването

Основната цел на изследването беше да се изследват връзките между емоционалната интелигентност на гръцките юноши, предпочитаните им стилове за справяне с конфликти и родителските стилове на техните родители.

Въз основа на резултатите и формираните на тяхна основа предположения от предходни изследвания бяха издигнати една хипотеза и шест подхипотези:

Хипотеза: Родителските стилове имат значимо влияние върху емоционалната интелигентност и стиловете за справяне с конфликти на юношите.

Подхипотеза 1: Полът на родителите моделира връзката между родителските стилове и емоционалната интелигентност на юношите.

Подхипотеза 2: Полът на юношите моделира връзката между родителските стилове и емоционалната интелигентност на юношите.

Подхипотеза 3: Полът на родителите моделира връзката между родителските стилове и стиловете за справяне с конфликти на юношите.

Подхипотеза 4: Полът на юношите моделира връзката между родителските стилове и предпочитаните от юношите стилове за справяне с конфликти.

Подхипотеза 5: Съществува взаимовръзка между емоционалната интелигентност и стиловете за справяне с конфликти на юношите.

Подхипотеза 6: Полът на юношите модулира връзката между тяхната емоционална интелигентност и стиловете им за справяне с конфликти.

Поведението на личността през периода на пубертета и юношеството до голяма степен се определя от половата им принадлежност. Момчетата по-бързо израстват на психо-

физиологично ниво за разлика от момчетата. Възприемането на семейството, и отношенията в него, също се повлиява от пола на детето. Тези възрастови особености дават основание полът да се включи като значим компонент в повдигнатите хипотетични предположения.

2.2. Метод

2.2.1. Изследвани лица

Това е популационно-базирано проучване. Целевата група са юноши и двамата им родители. Общо 142 подрастващи на възраст от 16 до 18 години (62 момчета) и двамата им биологични родители.. Всички участници са гърци, живущи в градовете Верия или Яница, Гърция. Всички юноши са ученици в гимназия и посещават държавни училища.

Събирането на данни се извърши през учебната 2020-21 година.

2.2.2. Изследователски инструменти

2.2.2.1. Въпросник за родителски стилове

Четирифакторният въпросник за родителски стилове (PS-FFQ) е скала за самооценка, широко използвана за измерване на стиловете на родителство. PS-FFQ е конструиран и валидиран от Shyfu (2017) с цел да бъде инструмент за измерване на стиловете на родителите на юноши.

Скалата се състои от 32 айтема, разпределени в следните подскали: авторитарен, авторитетен, разрешаващ и negliжиращ родителски стил. Отговорите са дадени по 5-степенна скала на Ликерт и са класирани от 1 (съвсем несъгласен) до 5 (напълно съгласен). Минималният резултат по всяка скала е 8 точки, а максималният е 40 точки.

2.2.2.2. Въпросник на Томас-Килман за оценка на стиловете за справяне с конфликти на юношите

Въпросникът на Томас-Килман (1974) е въпросник за самооценка, създаден за оценяване на поведението на субекта в конфликтна ситуация. два фактора, които се считат за основни

по отношение на конфликтното поведение: първият е асертивността (асертивните хора не се страхуват да защитават своята гледна точка или цели; те преговарят с други хора и отстояват себе си или други хора в неагресивен начин), а вторият е кооперативността (кооперативните хора се опитват да работят с други хора и в ситуация на конфликт да намерят решение, което удовлетворява техните собствени желания и нужди, както и тези на другата страна). Въз основа на тези два фактора са изведени 5 стила за справяне с конфликти (Thomas, & Kilmann, 1976): съперничество, сътрудничество, компромис, избягване и приспособяване. Отговорът се дава чрез избор между две алтернативи – едното или другото твърдение, като критерият е кое от твърденията е вярно за изследваното лице. Резултатите по всяка скала варират от 2 до 12 точки.

2.2.2.3. Самооценъчен тест за емоционална интелигентност на Schutte

Тестът за емоционална интелигентност (ЕИ) на Schutte (SSEIT) беше използван за оценка на емоционалната интелигентност на юноши и включва четири подскали: възприемане на емоции (ВЕ), използване на емоции (ИЕ), управление на собствени емоции (УСЕ), и управление на чуждите емоции (УЧЕ). се състои от 33 елемента. Отговорите на всички въпроси се правят чрез избор от 5 алтернативи, които се класират от 1, което означава, че участникът е напълно съгласен с 5, което означава, че участникът е напълно несъгласен.

Резултатите по всяка подскала се оценяват поотделно и след това се сумират, за да се получи общият резултат За ЕИ на участника.

2.2.3 Процедура за събиране на данни

Емпиричните данни бяха събрани от училища, които бяха лесно достъпни за изследователя (това беше авторът на тази дисертация). Директорите на целевите училища бяха потърсени за разрешение за събиране на данни от техни ученици, както и

от родителите им, ако решат да участват доброволно. Директорите бяха запознати с темата на изследването. Изследователят гарантира както поверителността, така и анонимността на училищата, учениците и техните родители. След получаване на разрешение от училищните директори, следващата стъпка беше да се съберат ученици, желаещи да участват. Това беше направено на случаен принцип със следните изисквания:

- учениците да са на възраст между 16 и 18 години;
- учениците да искат да участват доброволно;
- майката и бащата на целевите ученици да желаят да участват доброволно в изследването и да са дали съгласие, техните деца също да участват.

Данните са събрани на 2 етапа: от учениците и от родителите.

ГЛАВА ТРЕТА: РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО

3.1 Резултати на извадката за SSEIT и ТКІ

Резултатите от описателната статистика (Mean, SD) на SSEIT и неговите скали на общата извадка могат да се видят в таблица 1.

ТАБЛИЦА 1. *Описателна статистика на резултатите от SSEIT и неговите скали за цялата извадка юноши*

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation
ЕИ (обща)	142	102,00	158,00	124,61	1,012	12,068
ВЕ	142	30,00	49,00	38,41	,366	4,369
УСЕ	142	20,00	43,00	33,33	,429	5,113
УЧЕ	142	20,00	39,00	30,86	,300	3,583
ИЕ	142	16,00	30,00	21,83	,255	3,049

Възприемане на емоциите (ВЕ), Управление на собствените емоции (УСЕ), Управление на чуждите емоции (УЧЕ), Използване на емоцията (ИЕ).

Групата юноши демонстрира нормално ниво на ЕИ по всичките четири компонента.

Резултатите относно разпределението на участниците в групата според нивото на ЕИ (ниско, средно или високо) потвърдиха резултатите от описателната статистика, показвайки, че 74,6% са се оценили като с нормално ниво на ЕИ, 16,9% са се оценили като имащи високо ниво на ЕИ, и 8,5% - като имащи ниско ниво на ЕИ.

Видно от таблица 2, най-предпочитаният стил за справяне с конфликти е Сътрудничество, а най-малко предпочитаният – Избягване.

ТАБЛИЦА 2. *Описателната статистика (Mean, SD) за въпросника за оценка на стиловете за справяне с конфликти за цялата извадка юноши*

Стилове	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	SD
Съперничество	142	2,00	12,00	6,12	,197	2,35
Сътрудничество	142	2,00	11,00	7,15	,195	2,33
Компромис	142	2,00	10,00	5,81	,137	1,64
Избягване	142	1,00	9,00	4,84	,160	1,91
Приспособяване	142	2,00	10,00	6,09	,123	1,46

3.2 Сравнение на резултатите на половите групи на общата извадка юноши от SSEIT и TKI

Както се вижда от таблица 3, момчетата демонстрират значително по-висок ЕИ ($t = -2.618$; $p = .010$), както и значително по-високи умения за управление на собствените си емоции ($t = -3.267$; $p = .001$) в сравнение с момчетата.

ТАБЛИЦА 3. *Резултати от T-теста за независими извадки от SSEIT и TKI на половите групи на общата извадка юноши*

	Boys			Girls			$t_{(140)}$; p
	N	Mean	SD	N	Mean	SD	
ЕИ (обща)	62	121,6	11,5	80	126,9	12,1	$t = -2.618$; $p = .010$
ВЕ	62	37,80	4,16	80	38,88	4,49	$t = -1.468$; $p = .144$
УСЕ	62	31,79	5,22	80	34,52	4,72	$t = -3.267$; $p = .001$
УЧЕ	62	30,75	3,66	80	30,95	3,53	$t = -.316$; $p = .753$

ИЕ	62	21,48	2,82	80	22,11	3,20	$t = -1.220; p = .224$
----	----	-------	------	----	-------	------	------------------------

Възприемане на емоциите (ВЕ), Управление на собствените емоции (УСЕ), Управление на чуждите емоции (УЧЕ), Използване на емоцията (ИЕ).

Липсват свързани с пола различия по отношение на разпределението на участниците според нивото на ЕИ (ниско, средно или високо) (таблица 4).

ТАБЛИЦА 4. Разпределение на участниците в половите групи на извадката юноши според нивото на ЕИ

	Равнище на ЕИ					
	Ниско		Средно		Високо	
	п	%	п	%	п	%
Момчета	8	12,9	46	74,2	8	12,9
Момичета	4	5,0	60	75,0	16	20,0
Pearson Chi-Square, p , Cramer's V	$\chi^2_{(2)} = 3.626, p = .163,$ Cramer's $V = .160$					

Резултатите от Т-теста за независими извадки показаха статистически значими различия, свързани с пола, само по отношение на честотата на използване на стила съперничество, с по-често използването му от мъжете отколкото от жените (виж таблица 5).

ТАБЛИЦА 5. Резултати от Т-теста за независими извадки от ТКІ на половите групи на общата извадка юноши

Стилове	Момчета			Момичета			$t_{(140); p}$
	N	Mean	SD	N	Mean	SD	
Съперничество	62	6,64	2,28	80	5,72	2,34	$t = 2.343; p = .021$
Сътрудничество	62	6,83	2,58	80	7,40	2,09	$t = -1.428; p = .156$
Компромис	62	5,64	1,82	80	5,95	1,49	$t = -1.096; p = .275$
Избягване	62	4,80	2,23	80	4,87	1,62	$t = -.211; p = .833$
Приспособяване	62	6,09	1,56	80	6,10	1,40	$t = -.013; p = .990$

Липсват свързани с пола различия между юношите относно най-много и най-малко предпочитаният стил за справяне с конфликти.

3.3 Резултати от родителските групи по въпросника за родителския стил и техния сравнителен анализ

Както се вижда в таблица 6, най-често срещаният стил на родителство сред извадката на майките е авторитетният.

ТАБЛИЦА 6. *Описателна статистика за въпросника за родителски стилове на групата майки*

Родителски стилове	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation
Авторитарен	142	10,00	36,00	21,23	,468	5,57
Авторитетен	142	17,00	38,00	26,55	,419	4,99
Разрешаващ	142	14,00	36,00	25,10	,408	4,87
Неглижиращ	142	8,00	29,00	16,65	,396	4,72

Резултатите относно разпределението на участниците в групата на майките според индивидуално демонстрирания родителски стил потвърдиха резултатите от описателната статистика, показвайки, че за най-голям процент от тази група, а именно 44,4%, авторитетният родителски стил е доминиращият.

Резултатите от описателната статистика във въпросника „Родителски стил“ на групата на бащите (виж таблица 8) показват, че за извадката от бащите авторитетният стил на родителство е доминиращият стил на родителство.

ТАБЛИЦА 8. *Описателна статистика за въпросника за родителски стилве на групата на бащите*

Родителски стилове	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation
Авторитарен	142	10,00	36,00	23,13	,436	5,19
Авторитетен	142	16,00	37,00	25,32	,412	4,90
Разрешаващ	142	15,00	34,00	23,33	,411	4,89
Неглижиращ	142	8,00	33,00	17,76	,413	4,92

Резултатите относно разпределението на участниците в групата на бащите според индивидуално демонстрирания родителски стил потвърдиха резултатите от описателната статистика, показвайки, че за най-големия процент от групата на бащите – за 31,7%, авторитетният родителски стил е доминиращият родителски стил.

Сравнението на средните резултати от двете групи родители (таблица 10) показва, че докато групата на майките показва значимо по-висок резултат по скалата на авторитетния и разрешаващия родителски стил, групата на бащите е показала значително по-висок бал по скалата на авторитарния стил на родителство.

ТАБЛИЦА 10. *Описателна статистика за въпросника за родителски стилове на групите на бащите и на майките*

Родителски стилове	Група на майките		Група на бащите		t (p)
	Mean	SD	Mean	SD	
Авторитарен	21,23	5,57	23,13	5,19	$t_{(282)} = 2.960, p = .003$
Авторитетен	26,55	4,99	25,32	4,90	$t_{(282)} = -2.096, p = .037$
Разрешаващ	25,10	4,87	23,33	4,89	$t_{(282)} = -3.049, p = .003$
Неглижиращ	16,65	4,72	17,76	4,02	$t_{(282)} = -2.049, p = .053$

Сравнението на разпределението на участниците в двете родителски групи според демонстрирания родителски стил показва, че макар и в двете групи авторитетният родителски стил да е с най-висока честота, а незаангажиращият стил най-ниска честота, двете групи се различават значително по разпределението на четирите родителски стила: докато авторитарният и неглижиращият стил имат значително по-голяма честота в групата на бащите, авторитетният стил има значително по-голяма честота в групата на майките ($\chi^2_{|3|} = 14.468, p = 0.002, \text{Cramer}'V = 0.222$).

3.4 Резултати относно различията в ЕИ на юношите, обусловени от техния пол и родителските стилове на родителите им

3.4.1 Ефекти на пола на юношите, родителския стил на майките и тяхното взаимодействие върху ЕИ на юношите

Резултатите от ANOVA, представени в таблица 12, показваха значим основен ефект на родителския стил на майките върху ЕИ на юношите ($F(3,138) = 4.426$, $p = .005$). Различията между юношите с авторитарни майки и юношите с авторитетни ($p = .003$) или разрешаващи майки ($p = .006$), както и между юношите с negliжиращи и тези с авторитетни ($p = .043$) или разрешаващи майки ($p = .050$), са статистически значими.

ТАБЛИЦА 12. Средни стойности по скалата за ЕИ на половите групи юнош, формирани според доминиращия родителски стил на техните майки

Емоционална интелигентност				
Родителски стил на майките	пол	N	Mean	SD
Авторитарен	момчета	14	114,36	5,49
	момичета	12	122,58	8,17
	Цяла група	26	118,15	7,91
Авторитетен	момчета	22	126,36	10,21
	момичета	41	126,76	12,80
	Цяла група	63	126,62	11,88
Разрешаващ	момчета	24	122,83	12,76
	момичета	25	129,60	12,57
	Цяла група	49	126,29	12,99
Negлижиращ	момчета	2	107,00	1,41
	момичета	2	122,00	1,41
	Цяла група	4	114,50	8,73

Налице е значим основен ефект от родителския стил на майките върху ЕИ на юношите ($F(3,138) = 4,426$, $p = .005$). Различията между подгрупата с авторитарни и подгрупата с авторитетни (p

= .003) или разрешаващи майки ($p = .006$), както и между подгрупата с negliжиращи майки и подгрупата на тези с авторитетни ($p=.043$) или разрешаващи майки ($p= .050$), са статистически значими. Значим основен ефект има пола на юношите върху общата им ЕИ ($F(3,138)=5,435$, $p= .021$), като женската група демонстрира по-висока ЕИ в сравнение с мъжката група. Липсва значим ефект на взаимодействието „родителски стил на майките – пол на юношите“ върху общата ЕИ на юношите ($F(3,138)= 1,292$, $p = 0,280$).

ANOVA за първия компонент на ЕИ - възприемане на емоции, показва значим основен ефект на родителския стил на майките върху възприемането на емоциите ($F(3,138)= 3.358$, $p= .021$). Различията между подгрупата юноши с авторитарни майки и подгрупата с авторитетни ($p = .003$) или разрешаващи майки ($p= .012$) са статистически значими. Полът на юношите няма значим ефект върху възприемането на емоции ($F(3,138) = 1.031$, $p = .312$). Липсва значим ефект на взаимодействието между стила на майките и пола на юношите върху възприемането на емоции ($F(3,138) = .685$, $p = .563$).

ANOVA за втория компонент на ЕИ - Управление на собствените емоции, не показват значим ефект на родителския стил на майките върху управлението на собствени емоции ($F(3,138) = 1.904$, $p = 0.132$). Разликите между подгрупата на юношите с авторитарни майки и подгрупата на с разрешаващи майки ($p = .044$) са статистически значими. Полът на юношите има значим ефект върху управлението на собствените емоции ($F(1,138) = 7.450$, $p = .007$), като женската група демонстрира по-висока способност да управлява собствените си емоции в сравнение с мъжката група. Не е намерен значим ефект на взаимодействието между стила на майките и пола на юношите върху управлението на собствените емоции ($F(3,138)= 1.750$, $p = .160$).

Резултатите от ANOVA за следващия компонент на ЕИ - Управление на чужди емоции, не показват значим основен ефект на родителския стил на майките върху управлението на чужди емоции ($F(3,138)= 1.965, p= .122$). Множествените сравнения откриват значими различия между подгрупата на юноши с negliжиращи майки и подгрупата с разрешаващи майки ($\text{Sig.} = .044$). Полът на подрастващите няма значим ефект върху управлението на чуждите емоции ($F(1,138)= 1.568, p =.213$). Липсва значим ефект на взаимодействието между родителския стил на майките и пола на юношите върху управлението на емоциите на другите ($F(3,138)= 1.741, p= 0.162$).

ANOVA за четвъртия компонент на ЕИ - Използване на емоцията, показа значим основен ефект на родителския стил на майките върху използването на емоциите ($F(3,138)= 3.371, p= 0.023$). Множествените сравнения откриват значими различия между подгрупата юноши с авторитарни майки и подгрупите на юношите с авторитетни ($p = .001$) или разрешаващи майки ($p = .013$). Полът на юношите няма значим ефект върху използването на емоции ($F(1,138)= 1.278, p= .260$). Взаимодействието между стила на майките и пола на юношите няма значим ефект върху използването на емоциите ($F(3,138)= .577, p= .631$).

3.4.2 Ефекти на пола на юношите, родителския стил на бащите и тяхното взаимодействие върху ЕИ на юношите

Резултатите от ANOVA показа значим ефект от родителския стил на бащите върху ЕИ на юношите ($F(3,138)= 4.303, p= .006$). Множествените сравнения показват значими различия между подгрупата на юношите с negliжиращи бащи и останалите три подгрупи: с авторитетни ($p=.001$), разрешаващи ($p=.003$) и авторитарни бащи ($p = .003$). Полът на подрастващите няма ефект върху общата ЕИ на подрастващите ($F(3,138)= 2.064, p= .153$). Не е установен значим ефект на взаимодействието между стила на бащите и полът на юношите върху ЕИ на юношите ($F(3,138) = 1.269, p = .228$).

ANOVA за първия компонент на ЕИ - възприемане на емоции, показва значим ефект на родителския стил на бащата върху възприемането на емоциите от юношите ($F(3,138) = 3.203$, $p = .025$). Множествените сравнения показват значими разлики между подгрупата на юношите с negliжиращи бащи и тези с разрешаващи ($p = .038$) или авторитетни бащи ($p = .025$). Полът няма значим ефект върху възприемането на емоции ($F(3,140) = .148$, $p = .701$). Липсва значим ефект на взаимодействието между стила на майките и пола върху възприемането на емоции ($F(3,140) = 2.133$, $p = .099$).

Резултатите от ANOVAs за втория компонент на ЕИ - управление на собствените емоции, не показаха значим ефект на родителския стил на бащите върху управлението на собствените емоции ($F(3,140) = .234$, $p = .872$). Множествените сравнения разкриха значими разлики между юношите с незаангажирани бащи и тези с авторитарни ($p = .044$) или авторитетни бащи ($p = .016$). Полът на юношите има статистически значим ефект върху управлението на собствените емоции ($F(1,140) = 5.121$, $p = .025$), като женската група демонстрира по-висока способност за управление на собствените емоции в сравнение с мъжката група. Липсва значим ефект на взаимодействие между родителския стил на бащите и пола на юношите върху управлението на собствените емоции ($F(3,140) = .056$, $p = .982$).

ANOVA за следващия компонент на ЕИ - Управление на чужди емоции, не показва значим ефект на родителския стил на бащите върху управлението на чужди емоции ($F(3,140) = 1.078$, $p = .361$). Множествените сравнения разкриха значими разлики между юношите с negliжиращи бащи и тези, чиито бащи са с разрешаващ родителски стил ($p = .049$). Полът на юношите няма значим ефект върху управлението на емоциите на другите ($F(1,140) = .006$, $p = .938$). Не е установен значим ефект на взаимодействие между родителския стил на бащите и пола на

юношите върху управлението на емоциите на другите ($F(3,140) = 1.989, p = .199$).

ANOVA за четвъртия компонент на ЕИ - Използване на емоциите, показва липса на значим ефект на родителския стил на бащите върху използването на емоциите ($F(3,140) = .585, p = .626$). Множествените сравнения не показват значими разлики между подгрупите юноши, чиито бащи имат различни родителски стилове.

Полът на юношите няма значим ефект върху използването на емоциите ($F(1,140) = 1.581, p = .197$). Липсва значим ефект на взаимодействието между родителския стил на бащите и пола на юношите върху използването на емоциите ($F(3,140) = .577, p = .631$).

4. Отношения между пола и стиловете за разрешаване на конфликти на юношите и родителските стилове на техните родители

4.2 Отношения между пола и стиловете за разрешаване на конфликти на юношите и родителските стилове на техните майки

Резултатите от ANOVA показват липса на значим ефект между стила „Съперничество“ за справяне с конфликти и родителския стил на майките ($F(3,140) = 1.402, p = .245$). Липсва значим ефект на пола на юношите ($F(3,140) = 0.133, p = .716$), както и на взаимодействието му с родителския стил на майките върху предпочитанието на юношите към стила съперничество ($F(3,140) = 2.158, p = .096$).

Налице е значим ефект от родителския стил на майките върху средните стойности за стила Сътрудничество ($F(3,140) = 3.632, p = .015$). Множествените сравнения обаче показват, че юношите с авторитетни майки значимо по-често използват стила Сътрудничество за решаване на конфликти в сравнение с юношите с авторитарни майки ($p = .015$) или с неангажирани

майки ($p = .023$). По сходен начин, юношите с майки с разрешаващ стил значимо по-често използват стил Сътрудничество за решаване на конфликти в сравнение с юношите с авторитарни майки ($p = .017$) или negliжиращи майки ($p = .022$). Липсва значим ефект на пола на юношите ($F(3,140) = .000$, $p = .985$), както и на взаимодействието му с родителския стил на майките върху предпочитанието на юношите към Сътрудничеството като стил за разрешаване на конфликти ($F(3,140) = 0.272$, $p = .846$).

Липсва значим ефект на пола на юношите ($F(3,140) = .511$, $p = .476$) и на взаимодействието му с родителския стил на майките върху предпочитанието на юношите към компромисния стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = 1.994$, $p = .118$).

Налице е значим ефект на родителския стил на майките върху средните стойности по скалата за оценка на избягващия стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = 3.438$, $p = .019$). Множествените сравнения показват, че юношите с авторитарни майки значимо по-често използват избягващия стил за справяне с конфликти в сравнение с юношите с авторитетни ($\text{Sig.} = .015$) или разрешаващи майки ($p = .005$). Липсва значим ефект на пола на юношите ($F(3,140) = 0.301$, $p = .584$) и на взаимодействието му със стила на майките върху предпочитанието на юношите към избягващия стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = 0.211$, $p = .889$).

Резултатите за приспособяването като стил за разрешаване на конфликти не показаха значим ефект на родителския стил на майките ($F(3,140) = 1.728$, $p = .164$), на пола на юношите ($F(3,140) = .250$, $p = .618$), както и на взаимодействието му с родителския стил на майките върху предпочитанията на юношите към приспособяването като стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = .757$, $p = .520$).

4.2 Корелации между пола и стиловете за разрешаване на конфликти на юношите и родителските стилове на техните бащи

Резултатите от ANOVA показват липса на значим ефект между стила „съперничество“ за справяне с конфликти на юношите и родителския стил на бащите ($F(3,140) = .923, p = .432$). Множествените сравнения обаче показват, че юношите с разрешаващи бащи значително по-често използват конкурентния стил на справяне с конфликти в сравнение с подрастващите с авторитетни бащи ($p = .050$), и близо до значимо по-често използват конкурентния стил в сравнение с подрастващите с авторитарни бащи ($p = .054$). Липсва значим ефект за пола на юношите ($F(3,140) = 1.653, p = .201$), както и на взаимодействието му с родителския стил на бащите върху предпочитанието на юношите към стила Съперничество ($F(3,140) = .457, p = .713$).

Липсва значим ефект на родителския стил на бащите върху компромисния стил за справяне с конфликти на юношите ($F(3,140) = .775, p = .510$). Липсва значим ефект на пола на юношите ($F(3,140) = .031, p = .862$), както и на взаимодействието му с родителския стил на върху предпочитанието на юношите към компромисния стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = .037, p = .990$).

Налице е значим ефект на родителския стил на бащите върху избягващия стил за решаване на конфликти на юношите ($F(3,140) = 5.958, p = .001$). Множествените сравнения показват, че юношите с авторитарни бащи значимо по-често използват Избягването като стил за справяне с конфликти в сравнение с тези с авторитетни ($p = .032$) или разрешаващи бащи ($p = .013$). По същия начин, юношите с negliжиращи бащи значимо по-често използват избягващия стил за решаване на конфликти в сравнение с юношите с авторитетни ($p = .002$) или разрешаващи бащи ($p = .001$). Липсва значим ефект на пола на юношите

($F(3,140) = 2.727$, $p = .101$) и неговото взаимодействие с родителския стил на бащите върху предпочитанието на юношите към избягващия стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = .756$, $p = .521$).

Липсва значим ефект на родителския стил на бащите върху Приспособяването като стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = 1.532$, $p = .209$). Липсва значим ефект на пола на юношите ($F(3,140) = 1.712$, $p = .193$), и на взаимодействието му с родителския стил на бащите върху предпочитанието на юношите към Приспособяването като стил за справяне с конфликти ($F(3,140) = 1.365$, $p = .256$).

5. Корелации между ЕИ и стиловете за справяне с конфликти за общата извадка юноши и половите ѝ групи

5.1. Резултати на общата извадка юноши

ТАБЛИЦА 32. Корелации между ЕИ, компонентите ѝ и стиловете за справяне с конфликти на цялата група юноши

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Съперни чество	Сътрудни чество	Компромис	Избягване	Приспосо бяване
ЕИ (обща)	.105 (.212)	.446** (.000)	.040 (.639)	-.449** (.000)	-.323** (.000)
ВЕ	.018 (.836)	.433** (.000)	-.088 (.297)	-.356** (.000)	-.158 (.061)
УСЕ	.151 (.074)	.275** (.001)	.097 (.252)	-.339** (.000)	-.333** (.000)
УЧЕ	.069 (.413)	.337** (.000)	.079 (.351)	-.297** (.000)	-.364** (.000)
ИЕ	.117 (.164)	.243** (.004)	-.012 (.891)	-.333** (.000)	-.098 (.248)

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Резултатите показват умерена положителна корелация между ЕИ и стила на сътрудничество и умерена отрицателна корелация между ЕИ и стиловете за избягване и приспособяване.

По отношение на компонентите на ЕИ, резултатите показват умерена положителна корелация между Възприемане на емоциите и стилът Сътрудничество, и умерена отрицателна корелация между Възприемане на емоциите и стилът Избягване. Налице е умерена положителна корелация между управление на собствените емоции и стилът Сътрудничество, и умерена отрицателна корелация между Възприемане на емоциите и стиловете Избягване и Приспособяване.

Налице е умерена положителна корелация между Управлението на чужди емоции и стилът Сътрудничество, и умерена отрицателна корелация между Управление на чуждите емоции и стиловете Избягване и Приспособяване.

Налице е умерена положителна корелация между използване на емоциите и стила Сътрудничество, и умерена отрицателна корелация между използване на емоциите и стила Избягване.

5.2. Резултати на мъжката група юноши

ТАБЛИЦА 33. Корелации между ЕИ, нейните компоненти и стиловете за справяне с конфликти на мъжката група юноши

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Съперничес тво	Сътрудничес тво	Компро мис	Избягва не	Приспосо бяване
ЕИ (обща)	.353** (.005)	.535** (.000)	-.060 (.643)	-.577** (.000)	-.495** (.000)
ВЕ	.272* (.032)	.494** (.000)	-.239 (.062)	-.453** (.000)	-.282* (.027)
УСЕ	.326** (.010)	.277* (.030)	.009 (.943)	-.408** (.001)	-.365** (.004)
УЧЕ	.178 (.167)	.378** (.002)	.095 (.463)	-.314* (.013)	-.547** (.000)

ИЕ	.164 (.202)	.410** (.001)	-.052 (.688)	-.415** (.001)	-.222 (.083)
----	----------------	------------------	-----------------	-------------------	-----------------

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Налице е умерена положителна корелация между ЕИ и стиловете Съперничество и Сътрудничество, и умерена отрицателната корелация между ЕИ и стиловете Избягване и Приспособяване. В допълнение, резултатите показват умерена положителна корелация между Възприятие на емоциите и стила Сътрудничество, слаба положителна корелация между Възприемане на емоциите и стила Съперничество, умерена отрицателна корелация между Възприемане на емоции и стила Избягване, и слаба отрицателна корелация между Възприемане на емоции и стила Приспособяване.

Налице е умерена положителна корелация между Управление на собствените емоция и стила Съперничество, слаба положителна корелация между Управление на собствените емоци и стила Сътрудничество, умерена отрицателна корелация между Възприемане на емоции и стила Избягване, и слаба отрицателна корелация между Управление на собствените емоции и стила Приспособяване.

Съществува умерена положителна корелация между Управлението на чужди емоции и стила Сътрудничество, умерена отрицателна корелация между Управление на чужди емоции и стила Приспособяване, и слаба отрицателна корелация между Управление на чужди емоции и стила Избягване.

По отношение на компонента „Използване на емоциите“, резултатите показват умерена положителна корелация между Използване на емоциите и стила Сътрудничество и умерена отрицателна корелация между Използване на емоциите и стила Избягване.

5.3. Резултати на женската група юноши

Налице е умерена положителна корелация между ЕИ и стила на сътрудничество, и умерена отрицателна корелация между ЕИ и стила Избягване в групата на девойките.

ТАБЛИЦА 34. *Корелации между ЕИ, нейните компоненти и стиловете за справяне с конфликти на женската група юноши*

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Съперни чество	Сътрудни чество	Компро мис	Избягване	Приспособя ване
ЕИ (обща)	.012 (.916)	.348** (.002)	.092 (.415)	-.366** (.001)	-.200 (.076)
ВЕ	-.117 (.302)	.397** (.000)	.018 (.874)	-.284* (.011)	-.062 (.582)
УСЕ	.122 (.283)	.232* (.039)	.144 (.203)	-.301** (.007)	-.327** (.003)
УЧЕ	-.003 (.978)	.298** (.007)	.059 (.600)	-.287** (.010)	-.547** (.000)
ИЕ	.125 (.268)	.091 (.421)	.004 (.973)	-.279* (.012)	-.201 (.074)

** при ниво на значимост 0.01

* при ниво на значимост 0.05

По отношение на компонентите на ЕИ резултатите показват умерена положителна корелация между Възприемане на емоциите и стила Сътрудничество и слаба негативна корелация между Възприемане на емоциите и стила Избягване.

Налице е умерена отрицателна корелация между Управление на собствените емоции и стиловете Избягване и Приспособяване, и слаба положителна корелация между Управление на собствените емоции и стила Сътрудничество. Също така, слаба положителна корелация беше установена между Управление на чужди емоции и стила Сътрудничество, умерена отрицателна корелация между Управление на чужди емоции и стила Приспособяване, и слабата отрицателна корелация между Управление на чужди емоции и стила Избягване.

По отношение на компонента „Използване на емоциите“, резултатите показват слаба отрицателна линейна връзка между Използване на емоция и Избягване на стил, което означава, че по -високата Утилизация на емоциите при подрастващите жени е свързана с по -рядкото използване на Избягване на стил на справяне с конфликти.

6. Корелации между ЕИ на юношите и родителските стилове на техните родители

6.1 Корелации между ЕИ на юношите и родителските стилове на техните майки

Резултатите относно корелациите между изследваните променливи – ЕИ на юношите и нейните фактори и стиловете на родителство на техните майки, са показани в таблица 35.

ТАБЛИЦА 35. *Корелации между ЕИ на юношите и нейните компоненти и стиловете на техните майки*

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	ЕИ	ВЕ	УСЕ	УЧЕ	ИЕ
Авторитарен	-.286** (.001)	-.308** (.000)	-.177* (.036)	-.215* (.010)	-.193* (.021)
Авторитетен	.145 (.085)	.151 (.072)	.055 (.519)	.030 (.727)	.143 (.089)
Разрешаващ	.206* (.014)	.165 (.050)	.182* (.030)	.184* (.029)	.048 (.571)
Неглижиращ	-.143 (.090)	-.094 (.264)	-.137 (.104)	-.102 (.228)	-.134 (.112)

** при ниво на значимост 0.01

* при ниво на значимост 0.05

Налице е слаба отрицателна корелация между авторитарния родителски стил на майките и ЕИ на юношите и нейните компоненти, както и слаба положителна корелация между разрешаващия родителски стил на майките и общата ЕИ на юношите и компонентите ѝ управление на собствените емоции

и управление на чуждите емоции, което означава, че разрешаващият родителски стил на майките е свързан с по-високо ниво на ЕИ, а авторитарният – с по-ниско ниво на ЕИ на юношите.

6.2 Корелации между ЕИ на юношите и родителските стилове на бащите им

Таблица 36 представя резултатите от корелационния анализ на връзката между ЕИ на юношите и неговите компоненти, и стиловете на родителство на техните бащи.

Резултатите показват слаба отрицателна корелация между неглижиращия стил на бащите и ЕИ на юношите и всички нейни компоненти, както и слаба положителна корелация между авторитетния родителски стил на бащите и ЕИ на юношите, и факторите й възприемане на емоции и използване на емоции.

ТАБЛИЦА 36. *Корелации между ЕИ на юношите и нейните компоненти, и родителските стилове на бащите*

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	ЕИ	ВЕ	УСЕ	УЧЕ	ИЕ
Авторитарен	-.089 (.290)	-.034 (.688)	-.097 (.251)	-.103 (.221)	-.059 (.485)
Авторитетен	.233** (.005)	.189* (.024)	.126 (.134)	.129 (.125)	.169* (.045)
Разрешаващ	.130 (.122)	.70 (.408)	.127 (.132)	.129 (.126)	.019 (.819)
Неглижиращ	-.285** (.001)	-.203* (.016)	-.272* (.001)	-.182* (.030)	-.202* (.016)

** при ниво на значимост 0.01

* при ниво на значимост 0.05

7. Корелации между стиловете за разрешаване на конфликти на юношите и родителските стилове на техните родители

7.1 Корелации между стиловете за разрешаване на конфликти на юношите и родителските стилове на техните майки

Резултатите относно корелациите между стиловете за справяне с конфликти на юношите и родителските стилове на техните майки (таблица 37) показват слаба положителна линейна връзка между разрешаващия родителски стил на майките и стила на сътрудничество за разрешаване на конфликти на юношите, и слаба отрицателна линейна връзка между майките с разрешаващ стил на родителство и стила на избягване на конфликти юношите. Слабата положителна корелация между авторитарния родителски стил на майките и приспособяващия стил за справяне с конфликти на юношите означава, че авторитарният родителски стил на майките е свързан с по-честото използване на приспособяващия стила за разрешаване на конфликти от юношите.

ТАБЛИЦА 37. Корелации между стиловете за справяне с конфликти на юношите и родителските стилове на майките

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Съперни чество	Сътрудни чество	Компромис	Избягване	Приспосо бяване
Авторитарен	.119 (.159)	-.122 (.147)	.052 (.539)	.099 (.243)	.182* (.030)
Авторитетен	.054 (.522)	.147 (.082)	.020 (.811)	-.102 (.222)	-.021 (.804)
Разрешаващ	-.009 (.913)	.271** (.001)	.066 (.434)	-.254** (.002)	-.163 (.053)
Неглижиращ	-.076 (.371)	-.112 (.183)	.061 (.469)	.117 (.000)	.057 (.500)

** при ниво на значимост 0.01

* при ниво на значимост 0.05

7.2 Корелации между стиловете за разрешаване на конфликти на юношите и родителските стилове на бащите им

От таблица 38 е видно, че е налице е слаба положителна корелация между авторитетния и разрешаващия родителски стил на бащите и сътрудническия стил за решаване на конфликти на юношите, и слаба негативна корелация между неглижиращия стил на бащите и сътрудническия стил за разрешаване на конфликти, което означава, че авторитетният и разрешаващият родителски стил се свързват с по-честото използване на стила сътрудничество за разрешаване на конфликти от юношите, а неглижиращият стил на бащите се свързва с по-рядкото използване на стила на съвместно разрешаване на конфликти от подрастващите.

ТАБЛИЦА 38. Връзки между стиловете за справяне с конфликтите на подрастващите и родителските стилове на бащите

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Съперни чество	Сътрудни чество	Компромис	Избягва не	Приспособя ване
Авторитарен	-.097 (.249)	-.054 (.520)	-.003 (.972)	.096 (.258)	.126 (.134)
Авторитетен	-.080 (.343)	.201* (.017)	.038 (.652)	-.178 (.034)	.028 (.769)
Разрешаващ	-.020 (.816)	.199* (.018)	.049 (.562)	-.188* (.025)	-.094 (.264)
Неглижиращ	-.009 (.915)	-.225** (.007)	.000 (1.000)	.235** (.005)	.047 (.576)

** при ниво на значимост 0.01

* при ниво на значимост 0.05

Също така, има слаба негативна корелация между разрешаващия родителски стил на бащите и избягващия стил за

решаване на конфликти на юношите, и слабата положителна корелация между negliжиращия родителски стил на бащите и стил за решаване на конфликти на юношите, което означава, че разрешаващият родителски стил на бащите е свързан с порядкото използване от юношите на избягването като стил за справяне с конфликти, а negliжиращият стил на бащите – с честото използване на този стил.

ДИСКУСИЯ

Настоящото изследване имаше за цел да проучи възможните връзки между емоционалната интелигентност (ЕИ) на юношите и техните най-често използвани стилове за справяне с конфликти и типичните родителски стилове на всеки от двамата им родители. За целта бяха изследвани 142 гръцки юноши и двамата им родители.

Резултатите показаха, че на групово ниво юношите притежават средно ниво на ЕИ и добре развити всички нейни компоненти, като 74,6% имат средна ЕИ, 16,9% имат висока и 8,5% имат ниска ЕИ.

По отношение на предпочитаните от юношите стилове за справяне с конфликти установихме, че на групово ниво те най-често използват стила на сътрудничество, който се смята за най-положителния начин за реагиране в конфликтна ситуация, и най-рядко използват стила на избягване, който се счита за най-негативния (неадаптивен) начин на реагиране в конфликтна ситуация (Kilman & Thomas, 1975; Thomas & Kilman, 1978; Van De Vliert & Hordijk (1989).

Що се отнася до свързаните с пола различия в ЕИ, нашите резултати показаха, че на групово ниво момичетата демонстрират значимо по-висока обща ЕИ и по-добри

способности за управление на собствените емоции в сравнение с момчетата. Също така беше впечатляващо, че ниската ЕИ е с по-висока честота сред момчетата, а високата ЕИ – сред момичетата. Тези резултати се съгласуват с резултатите, докладвани от Katyal и Awasthi (2005), както и с резултатите на Brenner и Salovey (1997), че възрастта и полът влияят върху честотата на прилаганите стратегии за регулиране на емоциите, с по-добри умения за емоционално негативно регулиране при момичетат в сравнение с момчетата.

Нашите резултати показват, че подрастващите мъже и жени не се различават по реда на ранжиране на предпочитаните стилове за справяне с конфликти: независимо от пола, стилът на сътрудничество се очертава като най-често използван, а стилът на избягване – като най-рядко използван. Групата на момчетата обаче значмо по-често използва съпернически стил в сравнение с групата на момичетата.

Резултатите относно предпочитания родителски стил сред родителите на изследваните юноши разкриха, че на групово ниво и за двамата родители авторитарният стил е най-често срещаният стил, а най-рядко срещаният е negliжиращият стил. Въпреки това, сравнителният анализ установи значими различия между двете родителски групи по отношение на честотата на четирите родителски стила: докато авторитарният и negliжиращият стил имат значително по-висока честота като доминиращ стил на родителство сред бащите, авторитетният стил на родителство има съществено по-голяма честота като доминиращ стил сред майките.

Проучването на връзките между ЕИ на юношите и родителските стилове на техните родители показва, че стиловете на родителство и на двамата родители са значими предиктори на ЕИ на юношите, което потвърждава нашата хипотеза и е в съответствие с резултатите от предишни проучвания, предполагащи връзка между ЕИ на юношите и стиловете на

родителство на техните родители (Adekeye et al., 2015; Argyriou, Vakoyannis & Tantaros, 2016; Năstasă & Sala, 2012). Установихме, че разрешаващият родителски стил на майките е свързан с по-висока ЕИ на юношите и по-добри умения за управление както на чуждите, така и на собствените емоции, а авторитарният родителски стил на майките е свързан с по-ниска ЕИ на юношите и по-слабо развитие на всички нейни компоненти. По отношение на стиловете на родителство на бащите открихме, че авторитетният стил на бащите е свързан с по-висока ЕИ на юношите и по-добрите им умения за възприемане на емоции и използване на емоции, а negliжиращият родителски стил на бащите е свързан с по-ниска ЕИ и всички нейни компоненти при юношите.

Взети заедно, резултатите ни осигуряват подкрепа на първата подхипотеза, а именно, че полът на родителите има моделиращ ефект върху връзката на стиловете на родителство с ЕИ на юношите.

Липсата на съществен ефект от взаимодействието между родителските стилове на майките и пола на юношите върху ЕИ на юношите и нейните компоненти от една страна, и между родителските стилове на бащите и пола на юношите върху ЕИ на юношите и нейните компоненти от друга страна, отхвърля втората подхипотеза, според която полът на юношите има моделиращ ефект върху връзката между родителския стил и ЕИ на подрастващите. Тези наши резултати са изцяло консистентни с резултатите, получени от Năstasă и Sala (2012), които също установяват, че ЕИ на юношите отрицателно корелира с авторитарни и диктаторски родителски стилове, а положително – с разрешаващи и демократични родителски стилове. Частично се съгласуват с резултатите, докладвани от Argyriou, Vakoyannis, Tantaros (2016), които съобщават, че ЕИ на юношите е значимо свързана с авторитетния родителски стил и слабо свързана с авторитарния родителски стил.

По отношение на връзката между стиловете на родителство и стиловете за справяне с конфликти на юношите, резултатите потвърдиха основната хипотеза на изследването, постулираща съществуването на връзка между вида на родителството и предпочитанията на подрастващите за определени стилове за справяне с конфликти.

Тази констатация се отнася и за потвърждението на нашата трета подхипотеза, която предполага, че полът на родителите има моделиращо влияние върху връзката между родителските стилове и стиловете за справяне с конфликти на юношите. Родителският стил на майките повлиява значимо предпочитанията на юношите към стиловете сътрудничество и избягване и несъществено на предпочитанията на подрастващите към стиловете съперничество, компромис и приспособяване. Това означава, че юноши с авторитетни или разрешаващи майки по-често използват стил сътрудничество за разрешаване на конфликти в сравнение с юношите с авторитарни или negliжиращи майки, а юноши с авторитарни майки по-често използват стил на избягване на конфликти в сравнение с юноши, чиито майки са авторитетни или разрешаващи.

Що се отнася до влиянието на стила на родителство на бащите върху предпочитанията от юношите стилове за справяне с конфликти, резултатите показват, че родителският стил на бащата значимо повлиява предпочитанията на подрастващите към избягващия стил за справяне с конфликти и несъществено повлиява предпочитанията на юношите към стиловете компромис и приспособяване. Освен това беше установено, че юноши с авторитарни или negliжиращи бащи значимо по-често използват избягването като стратегия за управление на конфликти в сравнение с юношите, чиито бащи са авторитетни или разрешаващи. Също така, юноши с разрешаващи бащи значимо по-често използват конкуриращ стил за справяне с

конфликти в сравнение с юношите с авторитетни бащи, а юношите, чиито бащи са имали неангажиращ родителски стил, значително по-рядко използват стил на сътрудничество за справяне с конфликти в сравнение с подгрупите юноши с авторитетни или разрешителен бащи.

Различните корелации между стиловете за справяне с конфликти на юношите и родителските стилове на двамата им родители, които установихме, потвърдиха съществуването на разлики във влиянието, което родителският стил на всеки от двамата родители оказва върху предпочитаните от гръцките юноши стилове за справяне с конфликти. Установихме, че юноши с майки и бащи с разрешаващ стил по-често предпочитат сътрудничеството и по-рядко предпочитат избягването като стил за справяне с конфликти. Въпреки това, само авторитарният стил на майките е свързан с по-висока честота на приспособяващия стил за справяне с конфликти на юношите. Също така, авторитетният стил на бащите е свързан с по-високата честота на колабориращия стил за справяне с конфликти, а negliжиращият родителски стил на бащите е свързан с по-ниска честота на предпочитанията на колабориращия стил, но с по-често използване на избягващия стил за справяне с конфликти от юношите. Взети заедно, резултатите позволяват да се предположи, че родителските стилове на бащите като цяло влияят по-силно на предпочитаните от юношите стилове за справяне с конфликти в сравнение с родителските стилове на майките.

Липсата на значими ефекти на взаимодействието между пола на юношите и родителските стилове на двамата им родители върху стиловете за справяне с конфликти на юношите отхвърля четвъртата подхипотеза, според която полът на юношите има моделиращ ефект върху взаимовръзките на родителските стилове със стиловете за справяне с конфликти на юношите.

Взети заедно, нашите резултати са в съответствие с резултати от някои предишни изследвания, предоставящи доказателства за предсказуемата стойност на стила на родителство във връзка с предпочитаните стратегии за справяне с конфликти от юношите (Bano, Rani & Leghari, 2019; Miller, DiIorio & Dudley, 2002; Stewart et al. , 1991) и подкрепят тезата за съществуването на връзка между авторитетното родителство и положителната черта на управлението на конфликти (Bornstein & Bornstein, 2014; Wolfradt, Hempel, & Miles, 2003).

Нашите резултати относно взаимовръзките на ЕИ на юношите с техните стилове за справяне с конфликти потвърди петата изследователска хипотеза за съществуването на такава значима взаимовръзка: корелационният анализ между ЕИ на юношите и техните стилове за справяне с конфликти показва, че по-честото предпочитане на сътрудничеството и по-рядкото предпочитане на избягването като стил за справяне с конфликти са по-характерни за юноши, които демонстрират по-висока ЕИ и по-добро развитие на всичките ѝ компоненти; по-слабото предпочитане на приспособяващия стил за справяне с конфликти е по-характерно за юношите, които демонстрират по-висока ЕИ и по-добро развитие на уменията за управление г на чужди, и на собствени емоции.

Нашите резултати са изцяло консистентни с тези от предишни релевантни изследвания и потвърждават, че подходящото управление на конфликти е свързано с по-висока ЕИ (DeChurch & Marks, 2001; Mulki et al., 2015).

Свързаните с пола различия в корелациите между ЕИ и нейните компоненти и стиловете за справяне с конфликти на юношите, които установихме, подкрепят шестата подхипотеза, която гласи, че полът на подрастващите повлиява връзката между тяхната емоционална интелигентност и стиловете им за

справяне с конфликти. Настоящото проучване разкри, че момчетата с висока ЕИ и по-добри умения за управление на собствените и чуждите емоции и за възприемане на емоции по-често използват стил сътрудничество за справяне с конфликти и по-рядко използват стил избягване. Освен това, особено момчетата с по-добри умения за управление както на чужди, така и на собствени емоции, по-рядко използват приспособяване като стил за справяне с конфликти, а момчетата с по-добри умения за използване на емоции по-рядко използват избягващ стил за справяне с конфликти.

Що се касае до групата на момчетата установихме, че момчетата с висока ЕИ и по-добри умения за управление на собствените емоции и по-добри умения за възприемане на емоции, по-често използват стиловете сътрудничество и съперничество за справяне с конфликти и по-рядко използват стиловете избягване и приспособяване. В допълнение, момчетата с по-добри умения за управление на чужди емоции по-често използват стил сътрудничество за справяне с конфликти и по-рядко използват стиловете избягване и приспособяване за справяне с конфликти, а момчетата с по-добри умения за използване на емоции по-често използват стил сътрудничество и по-рядко използват стил избягване стил за справяне с конфликти.

Следователно, сравненията между половите групи показаха както прилики, така и различия между гръцките юноши от двата пола по отношение на патерна на корелациите между ЕИ и нейните компоненти и стиловете за справяне с конфликти. Независимо от пола, по-високата ЕИ и по-добре развитите способности за възприемане на емоции и управление на емоциите на другите и на себе си са свързани с по-високото предпочитание на стил сътрудничество за справяне с конфликти и по-ниското предпочитание на избягване като стил за справяне с конфликти. Освен това, както при момчетата, така и при момичетата, по-добрите способности за управление на чуждите

и на собствените емоции са свързани с по-рядко използване на приспособяващ стил за справяне с конфликти, а по-добрите способности за използване на емоциите са свързани с по-рядко използване на избягващ стил за справяне с конфликти. Що се отнася до различията, свързани с пола, само при момчетата (но не и при момичетата), по-високите нива на ЕИ и по-добрите способности за възприемане на емоции и за управление на собствените емоции са свързани с по-честото използване на стил съперничество за справяне с конфликти. Само при момчетата по-високата ЕИ и по-добрите способности за възприемане на емоции са свързани с по-рядко използване на приспособяващ стил за справяне с конфликти. Само при момчетата по-добрите способности за използване на емоциите са свързани с по-честото използване на сътрудничеството като стратегия за реагиране в конфликтна ситуация.

В края на дискусията, обобщавайки резултатите, които получихме от настоящото изследване можем да заключим, че патернът на резултатите предоставя ясни доказателства в подкрепа на основната изследователска хипотеза за наличието на взаимовръзки между тези три психологични конструкти.

В обобщение – настоящите резултати показват значението на родителските стилове за оформянето както на емоционалната интелигентност на подрастващите, така и на предпочитанията към стиловете за справяне с конфликти и следователно могат да послужат за разработване на програми за интервенция за подобряване на родителските компетенции сред родителите, както и за развитие на емоционалната интелигентност на подрастващите.

ИЗВОДИ

1. Гръцките момичета на възраст 16-18 години демонстрират значимо по-висока емоционална интелигентност и по-добри способности за управление на собствените емоции в сравнение с гръцките момчета на възраст 16-18 години..
2. Стилът Сътрудничество е най-предпочитаният, а стилът Избягване е най-малко предпочитаният за справяне с конфликти от гръцките момичета и момчета на възраст 16-18 години. На ниво група обаче момчетата значимо по-често използват стил Съперничество в сравнение с момичетата.
3. Съществува значима линейна корелация между ЕИ на гръцките юноши и предпочитаните от тях стилове на управление на конфликти. Юношите с по-висока ЕИ и по-добре развити всички нейни компоненти по-често използват стил на сътрудничество за разрешаване на конфликти и по-рядко използват стил на избягване. Юношите с по-висока ЕИ и по-добро управление както на собствените, така и на чуждите емоции значимо по-слаби предпочитат приспособяващ се стил за справяне с конфликти.
4. Гръцките момчета и момичета в юношеска възраст се различават по корелациите между ЕИ и нейните компоненти и предпочитаните стилове за справяне с конфликти. Само при момчетата (не и при момичетата) високата ЕИ и по-доброто възприемане на емоции са свързани с по-изразено предпочитане на стил Съперничество и по-слабо предпочитане на стил Приспособяване. Само при момчетата по-добрите способности за използване на емоциите са свързани с по-честото използване на стил Сътрудничество, а по-добрите способности за управление на собствените емоции са свързани с по-честото използване на стил Съперничество.
5. Авторитетният родителски стил е най-често срещаният родителски стил, а неангажираният родителски стил е най-рядко срещаният родителски стил сред двамата родители на гръцките

юноши на възраст 16-18 г. Авторитарният и negliжиращият стил обаче са значимо по-често доминиращи за бащите, а авторитетният стил е значително по-често доминиращ за майките.

6. Родителският стил на майките може значимо да повлияе на ЕИ и нейните компоненти „възприемане на емоциите“ и „използване на емоциите“ на гръцките 16-18-годишни юноши.

7. Гръцките юноши на възраст 16-18 години с авторитарни майки са с по-ниска ЕИ и по-слаби способности за възприемане на емоции и използване на емоции в сравнение с техните връстници с авторитетни или разрешаващи майки, както и с по-слаби способности за управление на собствените емоции в сравнение с техните връстници с разрешаващи майки.

8. Гръцките юноши на възраст 16-18 години с negliжиращи майки показат по-ниска ЕИ и по-слаба способност за използване на емоции в сравнение с техните връстници с авторитетни или разрешаващи майки, както и по-слаба способност за управление на чужди емоции в сравнение с техните връстници с разрешаващи майки.

9. Родителският стил на бащите може значимо да повлияе на ЕИ на гръцките 16-18 годишни юноши. Гръцките момчета и момчета на възраст 16-18 години с negliжиращи бащи имат най-ниска ЕИ и по-слабо развита способност за управление на собствените емоции, както и по-слаби способности за възприемане на емоции и за управление на емоциите на другите в сравнение с техните връстници с авторитетни или разрешаващи бащи.

10. Родителският стил на майките може значимо да повлияе на предпочитанията на юношите към сътрудничество и избягване като стилове за справяне с конфликти: юношите с авторитетни или разрешаващи майки по-често използват Сътрудничеството като стил за справяне с конфликти в сравнение с юношите с авторитарни или negliжиращи майки; юношите с авторитарни

майки по-често използват Избягването като стил за справяне с конфликти в сравнение с юношите с авторитетни или разрешаващи майки.

11. Родителският стил на бащите може значимо да повлияе на предпочитанията на юношите към стила Избягване за справяне с конфликти, като юношите с авторитарни или negliжиращи бащи значимо по-често използват Избягването като стил за справяне с конфликти в сравнение с връстниците им с авторитетни или разрешаващи бащи. Също така, подрастващите с разрешаващи бащи значимо по-често използват Съперничеството като стил за решаване на конфликти в сравнение с юношите с авторитетни бащи, а юношите с negliжиращи бащи значимо по-рядко използват Сътрудничеството като стил за справяне с конфликти в сравнение с юношите с авторитетни или разрешаващи бащи.

12. Родителските стилове на майките и бащите са различно свързани с предпочитанията към стиловете за справяне с конфликти на юношите, като родителският стил на бащите като цяло има по-силно влияние върху предпочитанията на юношите към стиловете за справяне с конфликти в сравнение с родителския стил на майките.

13. Само авторитарният стил на майките е свързан с по-честото използване от юношите на Приспособяването като стил за разрешаване на конфликти. Само авторитетният стил на бащите е свързан с по-честото използване на Сътрудничеството като стил за разрешаване на конфликти от юношите, а неангажиращият родителски стил на бащите е свързан с по-рядкото използване на Сътрудничество, но по-честото използване на избягващия стила за справяне с конфликти от юношите.

14. Разрешаващият стил както на майките, така и на бащите е свързан с по-честото използване от юношите на Сътрудничеството като стил за разрешаване на конфликти и по-

рядкото използване на Избягването като стила на разрешаване на конфликти.

ПРИНОСИ

1. За първи път в Република Гърция се провежда проучване за откриване на влиянието на стиловете на родителство върху емоционалната интелигентност и поведението на юношите в конфликтна ситуация. Досега са изследвани връзките между стиловете на родителство и поведението на подрастващите.

2. Установено е, че полът е важен предиктор не само за емоционалната интелигентност, но и за взаимоотношенията с майките и бащите и поведението в конфликтни ситуации

3. Представени са нови доказателства, че родителските стилове на двамата родители повлияват емоционалната интелигентност на юношите.

4. Представени са нови доказателства, че родителските стилове на двамата родители влияят върху избора на стратегия на конфликтно поведение и възможността за неговото разрешаване.

5. Получени са нови нови доказателства за наличието на правопрпорционална връзка между емоционалната интелигентност и стиловете на поведение в конфликтна ситуация при юношите

6. Представени са нови доказателства, че полът на юношите повлиява връзката между емоционалната им интелигентност и стиловете за справяне с конфликти. Степента на тази връзка се влияе от стила на родителство

7.Получените резултати са статистически ресурс за училищните психолози относно разработване на програми за обучение на юношите за разрешаване на конфликтни ситуации въз основа на тяхната емоционална интелигентност

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ

1. Varsamis, D. (2019). Conflicts in primary school age. In: Collection of Papers "Phd Students in Science", (pp. 102-107).
2. Varsamis, D. (2020). Parent adolescent relationships in contemporary perspective. *Yearbook of Psychology*, 11(1), 79-84.
http://yearbookpsy.swu.bg/?page_id=49&lang=bg
3. Mancheva, R. & Varsamis, D. (2021). Sex differentiation of emotional intelligence in adolescents. *Yearbook of Psychology*, 12, 153-158.
4. Varsamis, D. (2023). Gender-related differences in emotional intelligence and preference to conflict handling styles among greek adolescents. *Yearbook of Psychology*, (in print)

**SOUTH – WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKY”
BLAGOEVGRAD
FACULTY OF PHILOSOPHY
DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY**

ABSTRACT
of PhD thesis on the topic:

**INFLUENCE OF PARENTING STYLES AND
EMOTIONAL INTELLIGENCE ON WAYS TO
DEAL WITH CONFLICT SITUATIONS IN GREEK
ADOLESCENTS**

For acquiring of educational and scientific degree “Doctor”, Area of high education: 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional field: 3.2 Psychology, Scientific Field: “Educational and developmental psychology”

PhD student: **DIMITRIOS VARSAMIS**

Supervisor: Assoc. **Prof. d-r Rusanka Mancheva**

Blagoevgrad, 2023

The dissertation work was discussed and proposed for defense at a meeting of the Department of Psychology Faculty of Philosophy, at the South-West University “Neofit Rilski”– Blagoevgrad.

The dissertation content includes an introduction, three chapters, conclusions, contributions and applications. The text is in a volume of 137 pages, which includes 38 tables and 20 figures. The cited literature covers 213 titles in English.

The defense of the dissertation will be held on 16.06.2023 year from 12.00 h. in Hall 210A, First Building of SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

The defense materials are available at the office of the Department Psychology on the third floor, First Building of SWU "Neofit Rilski" – Blagoevgrad.

INTRODUCTION

The issue concerning the influence of parenting and relationships between parents and their teenage children on the outcomes of the latter emerges as highly studied in the context of adolescent psychology. Research has mainly put accent on analysing the effects that different forms of parental styles or practices have on adolescents' cognitive, personal and behavioral outcomes (Neel et al., 2018). A literature overview showed that research of relations between parental styles and adolescent's emotional intelligence is still limited. This fact led me to choose the topic of the present dissertation research.

CHAPTER I. THEORETICAL BACKGROUND OF THE STUDY

1.1 Adolescence

1.1.1 Adolescence: definition and history of its scientific study

The study of adolescence in the field of psychology has grown tremendously over the last two decades (Damon, 2004). In an overview of the previous scientific research on adolescence, Lerner and Steinberg (2013) described two overlapping phases. The first phase encompassed the seventies of the last century. This is a period of "grand" models of adolescence (for example the theory of Erikson or the theory of Hall). However, nowadays these theories are assessed as limited since they were either largely all nature (for example genetic as the theory of Freud or maturational as that of Hall) or all nurture (for example the theory of McCandless).

In the 1970s, the second phase was arosen. By the end of the 1970s the study of adolescence had finally come of age. The emergence of that second phase of adolescence research was predicated in emerging of environmental models of development. As a whole, the focus of the research of adolescents' age in the second phase was on the developmental plasticity, diversity, and the application of science to objective life problems.

Adolescence is a transitional stage of ontogenetic development a period which runs between childhood and adulthood. Adolescence is characterized by specific problems, without these problems been universal (Lerner & Steinberg, 2013).

1.1.2 Brain and cognitive development in adolescence

Current research in developmental psychology and neuroscience evidenced a fundamental change in brain organization in the period of adolescence (Giedd et al., 1999). The changes that occur are mainly in the direction of elimination of synapses, increase in white matter and changes in secretion of neurotransmitters. The risk behavior that is typical of adolescence is considered to be due to immature subcortical-cortical relationships, especially between limbic structures and prefrontal cortex (Konrad, Firk, & Uhlhaas, 2013). All these structural, physiological and hormonal changes regulation during adolescence cause changes not only in cognition, but also in emotional and behavioral (Casey, Jones, & Hare, 2008). However, the high plasticity of the adolescent's brain in turn makes it too vulnerable to harmful influences of the environment (Konrad, Firk, & Uhlhaas, 2013).

1.1.3 Social-affective development in adolescence

Being a period of transition from carefree childhood to responsible adulthood, adolescence emerges as a time of active social learning, social adaptation, and long-term goal-setting. Moreover, in this period of life, people are also faced with another challenge, namely to get used to the serious changes that have occurred with them at all levels of organization of their body and mind: biological, physiological, cognitive, emotional and social (Crone & Dahl, 2012). The key maturational goal is to acquire social knowledges and skills that will allow adolescents to function autonomously and independently of adults that care for them (Steinberg, & Morris, 2001). One of the most obvious changes during adolescence is the emergence of prosocial behavior and this is part of the process of

developing more complex and mature social interactions especially with peers (Eisenberg & Fabes, 2006).

1.2. The concept “Family” in psychology

1.2.1 Family – definition. Family functioning

Culture, religion, law, and politics, all have impact on how people conceptualize the family. The family has been conceptualized in lots and different ways over the years. However, the definition of this concept seems to have always been based on a fundamental idea about the structure of the family and its social function. Some theorists define the family as collection of individuals living together taking as a main criterion sharing common household; others researchers define a family as a unit of individuals who have common ancestors.

Various models of family functioning have been proposed. One of them belongs to McMaster. This model is derived from so called family system theory. The key concepts in this theory are that the family represents a system of interconnected and mutually influencing members. Therefore, all events that happen in this system are interrelated (for a review see Gladding, 2002).

1.2.2 Role of family in shaping a child's personality

Long time researchers of personality shared the view that family environment, and especially parenting effectiveness, had a fundamental role in the development of the child and key influence on his/her personality formation (Bell, 1968). However, the gradual accumulation of empirical evidence that not only parenting, but also other factors are important for the formation of a child's personality and that the specificity of a child's personality also modulates the relation with his/her parents, lead to shifting the focus from the old perspective to the *dynamic interactionistic* perspective, according to which the formation of children's personality and parenting are related through two-way interactive processes (for a review see South et al., 2008).

1.2.3 Parenting style – conceptualization

Parenting style is viewed as a set of attitudes and controlling behaviors to the child which provide the emotional context in which parenting unfolds and occurs (Leung & Man, 2014).

There are significant differences between parenting styles and parenting practices. While styles are manifested in a wide range of life activities and domains, parenting practices are manifested in specific ones (Baumrind, 1971). In this role, parenting style strongly influences the emotional aspect of parent-child relationships (Williams et al., 2009).

The conceptualization of parenting style has a history. He described authoritarian and permissive style as two extremes and authoritative style as placed between them, with authoritarian parents controlling and strictly evaluating their child's behavior according to a set of restrictive standards, and permissive parents being warm and giving autonomy of their children (Baumrind, 1971).

Several years later, Maccoby and Martin (1983) created a typology of parenting styles by combining the factors “responsiveness” and “demandingness”. This typology encompasses four parenting styles: authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful style.

1.2.4 Parenting style and adolescents development outcomes

Many researches recognized the importance of researching role of parenting style in child development. With his studies Baumrind consistently evidenced that authoritative parenting provided the best development outcomes for children related to their academic achievement and psychosocial competence (maturation, resilience, optimism, self-reliance, social competence, self-esteem). In contrast, authoritarian and permissive parenting was associated with negative developmental outcomes, and neglectful parenting was related to the poorest developmental outcomes for children. These findings have been replicated by many other researchers (Lamborn et al., 1991).

Studies’ findings confirm that style of parenting has a substantial influence on the adolescent academic achievement, well-being as

well as psychopathology. However, all established differences, not only between different cultures, but also within the members of each culture, support several assumptions made by many researchers, that that a given parenting style may pursue different goals related to the social development and upbringing of children, and that the meaning of practices and styles that parents use to socialize their children may not be the same in different cultures.

1.2.5 Parent-adolescent relationships and their determinants. Theories of Development of parent-adolescent relationships

Traditionally researchers put accent on the significance of relations between parents and children, especially during the first years of a child's life. However, many studies have evidenced that these relations remain one of the most important relationships for adolescents as well (for a review see Sentse et al., 2010). The results of research on this issue, conducted to date, have consistently established that children's behaviors and parents' behaviors mutually influence each other (South et al., 2008). Nevertheless, many relevant studies found that the majority of adolescents have good relationships with their parents and the key factor that determines the quality of the parent-adolescent relationship is parents' reaction to the adolescents' autonomy-striving (see Steinberg, 2001).

1.3. Conflict and conflict behavior

1.3.1. Definition

Conflict is an immanent characteristics of the human society. As Folarin (2013) notes "...From birth, a baby begins the journey of conflict by crying, which is a flash of conflict. As he grows up, he bites with his teeth or scratches with the nails on his tiny fingers when he is upset. This presupposes that men will continue to fight as long as they have emotions that have the potential to love or hate; to be happy or sad; to be pleased or angry. So long as man has other men around him, there will be issues of disagreement, because interest differs and interests do clash, which may lead to

disagreement or confrontation. A community of men thus creates room for explosive attitudes and relations” (Folarin, 2013: 15).

The nature of the conflict implies the existence of confrontation, opposition incompatibility, differences in perceptions, worldview, priorities, interests, aims, desires, needs and etc, and inherently involves differences in features, beliefs, or lifestyles, as well as behaviors and actions between the participants in the conflict aimed at gaining supremacy over the other, and always accompanied by negative emotions between the participants in the conflict (Hart, 2002; Meeks, Heit, & Page, 2005).

1.3.2. Causes of conflict. Theories for the causes of conflict

There is a variety of causes of conflicts between both persons or organizations: conflicts may be due to insufficient communication, unfair or unclear distribution of responsibilities, interdependence or lack of inability to accept constructive criticism; conflicts may arise from discrepancy or divergence in perceptions, motives, intentions, interests, moral or social norms etc; also, conflicts may result from competition, mistakes, negative behavior, neglect, and many others (Rahim, 2010; Saiti, 2015; Shih and Susanto, 2010).

The main theories created with the aim to explain the causes of conflict and conflict behavior in humans are the following: The Marxist theory of conflict, The economic theory of conflict, The frustration and aggression theory The relative deprivation theory, The structural theory, The institutional theory (Oduose, 2016).

1.3.3. Resolution of conflict – approaches and strategies

Resolution of conflict is a hotly debated issue in psychology. Research has been focused on resolution of conflicts and especially on conflicts’ resolution strategies. Resolution strategies may be defined as behavioral alternatives or combinations of behavioral alternatives that people use to resolve conflicts. Although a variety of resolution strategies have been proposed over the years, a general categorization of resolution strategies provides three broad

categories: collaboration, confrontation, and avoidance/yielding (Sternberg & Dobson, 1987).

Resolving or managing conflict effectively requires implementing strategies that promote cooperation. Cooperatively reframing the conflict, encouraging future-oriented thinking, fostering empathy for the opposing side, and giving group leaders a measure of independence in their decision making are several strategies that can be used to promote cooperation. Recognizing and satisfying the needs of the opponents in the conflict often helps its completion and closure. Apologies, forgiveness and even a symbolic action, such as a handshake, may become a signal to end the conflict. However, behavioral resolutions are often incomplete. In these cases the opponents stop fighting, but do not implement resolution behaviors. There are different ways of thinking about the purposes of conflict resolution. Some people focus on reaching a settlement, and others focus on transforming the sides (Mayer, 2000). Cooperatively reframing the conflict, encouraging future-oriented thinking, fostering empathy for the opposing side, and giving group leaders a measure of independence in their decision making are several strategies that can be used to promote cooperation – obviously the best working strategy to conflict resolution. Hopefully, future research will add more knowledge for interpersonal and intergroup conflicts and their constructive resolution.

1.3.4. Conflict handling styles – definition, classification, measurement

Different terms have been used to refer to process of dealing with conflicts in the literature related to psychology of conflict, but as the most widely used emerges the term “conflict management” (Alakavuklar, 2007). Lewicki et al. (2003) define conflict management as the different ways or alternatives of the participants in the conflict that they themselves can use to manage conflict. Certain situations or events may influence the choice of a conflict management style (Hocker & Wilmot, 1995). In this context,

distinguishing and defining the various styles of conflict management become particularly important. Another one of the first conceptual schemes for classifying conflict revolved around a simple dichotomy involving either cooperation or competition belongs to Deutsch (1949). Later, Thomas & Kilmann (1974) presented two independent dimensions: assertiveness and cooperativeness. On their basis, five different conflict management styles were identified: Competing, Collaborating, Compromising, Avoiding and Accommodating.

1.3.5. Conflicts in school

Conflicts are a frequent phenomenon in each organization, including school (Saiti, 2015). In school a conflict may occur among students, among teachers, between students and teachers, teachers and school administration or principals, teachers and parents etc. (Henkin & Holliman, 2009). Also, taking into account that school is a part of service sector and teachers are expected to meet requirements and needs of the society it is logically to assume that the frequency of conflicts will be high (Shih & Susanto, 2010). Indirectly, school conflicts cause economic costs for the school unit itself and have negative effects on a wide range of processes and activities in school institution (Paraskevopoulos, 2008; Tekos & Iordanidis, 2011).

1.3.6. Specifics of parent-adolescent conflicts

Parent-adolescent conflict can be defined as a complex and multifaceted phenomenon which covers differences of opinions and views, both negative or positive, between parents and their adolescent children (Kouros et al., 2010). The conflict within a family relationship plays a different role in comparison with other interpersonal conflicts mainly due to the specifics of the relationships between family members, which are closer, life-long relationships, changing over time (White, 2001). Parent-adolescent conflicts are characterized by a certain specificity compared to other types of conflicts. Parent-adolescent conflict is seen as a dyadic, interpersonal event comprising obvious behavioral disapproval as

disputes, disagreements and squabbles (Shantz, 1987). Current finding on the normative developmental pattern of parent-child conflict during adolescence are consistent with the Laursen and colleagues' meta-analysis (1998) confirming that the frequency of parent-child conflict decreases and the intensity of parent-child conflict increases throughout adolescence (see Melching, 2011).

Regardless undeniable progress in our knowledge about parameters and determinants of conflicts between adolescents and their parents, due to existing marked differences between families in terms of their incidence, this issue remains open for future research.

1.4. Emotional Intelligence

1.4.1. Emotional Intelligence – conceptualization

The term “Emotional intelligence” was introduced at the beginning of the 90s of the last century by the researchers Salovey and Mayer (1990). They defined this psychological construct as “a form of social intelligence that involves the ability to monitor one's own and others' feelings and emotions, to discriminate among them and to use this information to guide one's thinking and actions” (Salovey & Mayer (1990: 189). It was suggested that the emotionally intelligent subjects possessed a set of specific abilities that are associated with perception, expression and regulation of one's own emotions and those of others with aim to reach goals, satisfy needs or experience of some emotions (such as coping, motivation, or creative thinking). Goleman (1995) contributed to the research of emotional intelligence by extending the system offered by Salovey and Mayer (1990) proposing five essential elements of emotional intelligence: emotional self-awareness; self-regulation; motivation; empathy; social skills.

Two sub-constructs of the construct “emotional intelligence” were distinguished – emotional intelligence as a trait and emotional intelligence as an ability. Trait emotional intelligence refers to perceptions and recognition of one's own emotions and can be evaluated by means of self-assessment tools (i.e. personality

questionnaires). Therefore, the two constructs differ at the conceptual level – trait emotional intelligence belongs to sphere of personality, whereas ability emotional intelligence belongs to sphere of cognitive ability. Moreover, nowadays it is well-known that emotions are a source of very useful information, attract attention and help the achievement of objectives, and thus are an integral part of adaptive processing and intelligence (Salvoey & Mayer,1990).

1.4.2. The role of Emotional Intelligence in adolescence

In recent years, emotional intelligence has held its roots firmly not only in the area of the organizational psychology, but also in area of developmental psychology in relation to development of children and adolescents' life skills. Studies failed to cope with these problems and this makes them resort to drugs, destructive behavior and even suicide. Probably a gap in the education and upbringing of modern children is lack of formation of skills to deal with both success and unsuccess.

1.5. Parenting styles, adolescents' emotional intelligence and adolescents' conflict handling styles: previous studies' results on their relationships

1.5.1. Parenting styles and adolescent emotional intelligence

The focus of research is mainly on the emotional intelligence in adulthood and research aimed at studying adolescents' emotional intelligence is indeed scarce. Also poorly studied is the issue concerning the effects of parenting styles on the emotional intelligence of children (Alegre, 2011).

Based on studies' results Baumrind (1966) came to the conclusions that parenting styles have strong influence on development of a child's emotion, including emotional intelligence.

Summarizing the results of the few studies on the issue, it could be concluded that parental responsiveness, parental emotion-related coaching, and parental positive demandingness are related to children's higher emotional intelligence, while parental negative demandingness is related to children's lower emotional intelligence

(Alegre, 2011). Clearly, the research on parenting and children's emotional intelligence is still very limited.

1.5.2. Parenting styles and adolescents' conflict handling styles

In perspective of adolescent developmental outcomes, conflicts in the family and their management have multifaceted importance (Branje, 2018). Moreover, studies' findings also revealed that if conflicts were frequent and poorly managed, they could cause serious emotional and behavioral problems.

Constructive conflict resolution provides a person achievements in all life activities, makes his social interactions more successful and fruitful and increase the capacity of his emotional intelligence (DeChurch & Marks, 2001).

1.5.3 Emotional intelligence and conflict handling styles

Studies among adults unequivocally have shown that high EI individuals took more effective and constructive decisions related to managing (Schlaerth et al., 2013) and dealing with conflict compared to low EI individuals (Jordan & Troth, 2004).

There were data that low emotionally intelligent subjects preferably use avoiding and dominating styles which are rated as negative (Jordan & Troth, 2004), and vice versa – those with high EI use positive styles integrating, obliging, and compromising styles which are rated as positive ones (Goleman, 1998).

Reviewing relevant literature, we did not find published scientific articles or reports on associations between Adolescents' EI level and their preferred conflict handling style.

CHAPTER TWO. STUDY'S METHODOLOGY

2.1. Study's purpose and hypotheses

The main purpose of research was to investigate the relations between Greek adolescents' emotional intelligence and conflict handling styles and their parents' parenting styles.

One hypothesis and sex sub-hypotheses were raised taking into account previous studies's findings and suggestions:

Hypothesis: Parenting styles have a significant impact on adolescents' emotional intelligence and conflict handling styles.

Sub-Hypothesis 1: Parents' gender moderates the relation between parenting styles and adolescents' emotional intelligence.

Sub-Hypothesis 2: Adolescents' gender moderates the relation between parenting styles and adolescents' emotional intelligence.

Sub-Hypothesis 3: Parents' gender moderates the relation between parenting styles and conflict handling styles among adolescents.

Sub-Hypothesis 4: Adolescents' gender moderates the relation between parenting styles and adolescents' preferred conflict handling styles.

Sub-Hypothesis 5: Adolescents' emotional intelligence and conflict handling styles are interrelated.

Sub-Hypothesis 6: Adolescents' gender moderates the relation between their emotional intelligence and conflict handling styles.

A person's behavior during puberty and adolescence is largely determined by their gender. Girls grow faster on a psycho-physiological level, unlike boys. The perception of the family, and the relationships within it, is also influenced by the gender of the child. These age characteristics give reason to define gender as a significant component of the hypothetical assumptions.

2.2. Method

2.2.1. Participants

This was a population-based study. The targeted population was adolescents and their two parents. A total of 142 adolescents with age ranges of 16 to 18 years (62 male) and their both parents. All studied parents were biological parents of their children, who were target of the present study assessment. All participants were native Greeks from Veria or Yanitsa, Greece. All adolescents were high school students who attended public schools.

Data collection took place during the academic year 2020-21.

2.2.2. Research tools

2.2.2.1. *Parenting Style Questionnaire*

Parenting Style Four Factor Questionnaire (PS-FFQ) is a self-assessment scale widely used for measuring parenting styles. The PS-FFQ was constructed and validated by Shyny (2017) with the aim to be an instrument for assessing parenting styles of parents of adolescents.

The scale consists of 32 items distributed in the following subscales: authoritative, permissive, authoritarian, and uninvolved parenting style. The answers are given on a 5-point Likert scale and are ranked from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The minimum score on each scale is 8 points and the maximum is 40 points.

2.2.2.2. *Thomas-Kilmann conflict Mode questionnaire*

The Thomas-Kilmann conflict Mode Instrument is a self-report questionnaire created by Thomas and Kilmann (1974) with the aim to assess a subject's behavior in conflict situation. This instrument identifies two factors that are considered to be fundamental in relation to conflict behavior: the first is *assertiveness* (assertive persons are not afraid to defend their point of view or goals; they negotiate with other people and stand up for themselves or other people in a non-aggressive way), and the second is *cooperativeness* (cooperative persons attempt to work with other people and in situation of conflict to find a solution that satisfies their own wants and needs as well as those of the other party). Based on these two factors, 5 conflict-handling styles have been derived (Thomas, & Kilmann, 1976): Competing, Collaborating, Compromising, Avoiding, and Accommodating style.

The answer is given by choosing between two alternatives – the one or the other statement, with the criterion being which of the statements is true for the examined person. Scores on each scale range from 2 to 12 points.

2.2.2.3. *The Schutte Self-Report Emotional Intelligence Test*

SSEIT created by Schutte was used to assess Emotional Intelligence (EI) of adolescents and includes four subscales: Perception of

emotions (PE), Managing own emotion (M own E), Managing other's emotion (M other's E), Utilization of emotion (UE).

The SSEIT is composed of 33 items. The answers to all items are made by choosing from 5 alternatives, which are ranked from 1, which means the participant strongly agrees to 5, which means the participant strongly disagrees. Each subscale score is graded and then added together to give the total EI score for the participant.

2.2.3 Procedure of Data Collection

The empirical data was collected from schools to which the researcher (this was the author of this dissertation) to which she had easy approach. The principals of the target-schools were approached for seeking permission to collect the data from students as well as from their parents if they decide to take part voluntary. The principals were familiar with the research topic. Researcher assured both the confidentiality and anonymity of schools, students and their parents. Once the permission obtained from school principals, next step was to recruit students This was done randomly with the following requirements:

- students should be between 16 and 18 years;
- students want to take part voluntarily;
- mother and father of the target-students took part voluntarily in the study and give consent for their children also to participate.

The data were collected in 2 stages: from students and from parents.

CHAPTER THREE: STUDY'S RESULTS

3.1 Adolescents' sample results on SSEIT and TKI

Results from the descriptive statistics (Mean, SD) on the SSEIT and its scales of the total sample can be seen in table 1.

TABLE 1. *Descriptive statistics on SSEIT scores and its scales of the total group of adolescents*

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation
EI (total score)	142	102,00	158,00	124,61	1,012	12,068

PE	142	30,00	49,00	38,41	,366	4,369
M own E	142	20,00	43,00	33,33	,429	5,113
Mother's E	142	20,00	39,00	30,86	,300	3,583
UE	142	16,00	30,00	21,83	,255	3,049

The total group of adolescents demonstrated a normal level of EI and all its four components.

The results regarding distribution of the participants in the group according to the level of EI (low, normal or high) confirmed the results of the Descriptive Statistics, showing that 74,6% have rated themselves as having a normal level of EI, 16,9% - as having a high level of EI, and 8,5% – the lowest was the percentage of adolescents with a low level of EI.

As seen in table 2, the most preferred was Collaborating followed by Competing and Accomodating style, next by the Compromising style, and the last one was Avoiding style.

TABLE 2. *Descriptive statistics on Conflict Mode questionnaire of the total group of adolescents*

	N	Minimu m	Maximu m	Mean	Std. Error	SD
Competing style	142	2,00	12,00	6,12	,197	2,35
Collaborating style	142	2,00	11,00	7,15	,195	2,33
Compromising style	142	2,00	10,00	5,81	,137	1,64
Avoiding style	142	1,00	9,00	4,84	,160	1,91
Accomodating style	142	2,00	10,00	6,09	,123	1,46

3.2 Comparison of the results of male and female subgroups of the total adolescent group on SSEIT and TKI

As seen in table 3, girls demonstrated significantly higher EI ($t = -2.618$; $p = .010$) as well as significantly higher skills for managing own emotion ($t = -3.267$; $p = .001$) in comparison to boys.

TABLE 3. *Independent Samples T-test results from SSEIT of gender subgroups of the total adolescent sample*

	Boys	Girls	$t_{(140)}$; p
--	------	-------	-------------------

	N	Mean	SD	N	Mean	SD	
Emotional Intelligence	62	121,6	11,5	80	126,9	12,1	t = -2.618; p = .010
Perception of emotions	62	37,80	4,16	80	38,88	4,49	t = -1.468; p = .144
Managing own emotion	62	31,79	5,22	80	34,52	4,72	t = -3.267; p = .001
Managing other's emotion	62	30,75	3,66	80	30,95	3,53	t = -.316; p = .753
Utilization of emotion	62	21,48	2,82	80	22,11	3,20	t = -1.220; p = .224

There were no gender-related differences regarding the distribution of the participants according to the level of EI (low, normal or high) (see table 4).

TABLE 4. *Distribution of participants in gender subgroups of the adolescent sample according to level of EI*

	Level of Emotional Intelligence					
	Low		Normal		High	
	n	%	n	%	n	%
Male group	8	12,9	46	74,2	8	12,9
Female group	4	5,0	60	75,0	16	20,0
Pearson Chi-Square, p, Cramer's V	$\chi^2_{(2)} = 3.626, p = .163,$ Cramer's V = .160					

The results from the Independent Samples T-test performed on Mean scores (Mean, SD) on Thomas-Kilmann conflict Mode questionnaire showed statistically significant gender-related differences only regarding the frequency of the use of Competing style, with more frequent use by the male than by the female group (see table 5).

TABLE 5. *Independent Samples T-test results on TKI of gender subgroups of the total adolescent sample*

	Boys			Girls			t ₍₁₄₀₎ ; p
	N	Mean	SD	N	Mean	SD	
Competing style	62	6,64	2,28	80	5,72	2,34	t = 2.343; p = .021
Collaborating style	62	6,83	2,58	80	7,40	2,09	t = -1.428; p = .156
Compromising style	62	5,64	1,82	80	5,95	1,49	t = -1.096; p = .275

Avoiding style	62	4,80	2,23	80	4,87	1,62	$t = -.211; p = .833$
Accommodating style	62	6,09	1,56	80	6,10	1,40	$t = -.013; p = .990$

There was no gender-related difference regarding the most as well as the least preferred conflict handling style.

3.3 Results of the parents groups on the Parenting Style Questionnaire and their comparative analysis

As seen in table 6, the most common parenting style among the mothers' sample is the Authoritative style.

TABLE 6. *Descriptive statistics on PS-FFQ of mothers' group*

Parenting style	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation
Autoritarian	142	10,00	36,00	21,23	,468	5,57
Autoritative	142	17,00	38,00	26,55	,419	4,99
Permissive	142	14,00	36,00	25,10	,408	4,87
Uninvolved	142	8,00	29,00	16,65	,396	4,72

Results regarding the distribution of the participants in the mothers' group according to the individually demonstrated parenting style confirmed the results of the Descriptive Statistics, showing that for the largest percentage of this group, namely 44,4%, the Authoritative parenting style is the dominant parenting style.

The next table 8 presents that at a group level, Authoritative parenting style was the dominant parenting style for fathers.

TABLE 8. *Descriptive statistics on PS-FFQ of the group of fathers*

Parenting style	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation
Autoritarian	142	10,00	36,00	23,13	,436	5,19
Autoritative	142	16,00	37,00	25,32	,412	4,90
Permissive	142	15,00	34,00	23,33	,411	4,89
Uninvolved	142	8,00	33,00	17,76	,413	4,92

Results regarding the distribution of the participants in the fathers' group confirmed the results of the Descriptive Statistics, showing that for the largest percentage of the fathers' group, namely 31,7%, the Authoritative parenting style is the dominant parenting style. Comparison of the mean scores of the two parents groups (table 10) showed that while the mothers' group scored significantly higher on the Authoritative and the Permissive parenting style scales, the fathers' group scored significantly higher on the Authoritarian parenting style scale.

TABLE 10. *Descriptive statistics on PS-FFQ of mothers' and fathers' groups*

Parenting style	mothers' group		fathers' group		t (p)
	Mean	SD	Mean	SD	
Authoritarian	21,23	5,57	23,13	5,19	$t_{(282)} = 2.960, p = .003$
Authoritative	26,55	4,99	25,32	4,90	$t_{(282)} = -2.096, p = .037$
Permissive	25,10	4,87	23,33	4,89	$t_{(282)} = -3.049, p = .003$
Uninvolved	16,65	4,72	17,76	4,02	$t_{(282)} = -2.049, p = .053$

Between-group comparison of the distribution of the participants in the two parent groups according to the demonstrated type of parenting style showed that although in both groups the Authoritative parenting style had the highest frequency, and the Uninvolved parenting style had the lowest frequency, mothers' and fathers' groups significantly differ in the incidence of the four parenting styles: while the Authoritarian and the Uninvolved parenting styles had significantly higher incidence in the fathers' group, the Authoritative parenting style had significantly higher incidence in the mothers' group ($\chi^2_{(3)} = 14.468, p = .002, \text{Cramer's } V = 0.222$).

3.4 Results concerning the differences in EI of adolescents depending on their gender and their parents' parenting styles

3.4.1 Effects of adolescents' gender, mothers' parenting styles and their interaction on the adolescents' Emotional intelligence

Results from the ANOVAs presented in table 12 showed a significant main effect of mothers' parenting style on the adolescents' EI ($F_{(3,138)} = 4.426$, Sig. = .005).

TABLE 12. Mean scores (*M*; *SD*) on the EI scale of the gender groups of adolescents formed according to the dominant parenting style of their mothers

Emotional intelligence				
Mothers' parenting styles	gender	N	Mean	SD
Authoritarian	Boys	14	114,36	5,49
	Girls	12	122,58	8,17
	Total group	26	118,15	7,91
Authoritative	Boys	22	126,36	10,21
	Girls	41	126,76	12,80
	Total group	63	126,62	11,88
Permissive	Boys	24	122,83	12,76
	Girls	25	129,60	12,57
	Total group	49	126,29	12,99
Uninvolved	Boys	2	107,00	1,41
	Girls	2	122,00	1,41
	Total group	4	114,50	8,73

Differences between the subgroup with Authoritarian mothers and the subgroup with Authoritative ($p = .003$) or Permissive mothers ($p = .006$), and between the subgroup of adolescents with Uninvolved mothers and the subgroup of adolescents with Authoritative (Sig. = .043) or Permissive mothers ($p = .050$), were statistically significant. Significant main effect was found for the adolescents' gender on Total EI of adolescents ($F_{(3,138)} = 5.435$, $p = .021$), with the female group demonstrating higher EI than the male group. No significant interaction effect was found between the mothers' parenting style and the adolescents' gender on Total EI of adolescents ($F_{(3,138)} = 1.292$, $p = .280$).

ANOVAs for the first component of EI – Perception of emotions, showed a significant main effect for mothers' parenting style on

Perception of emotions ($F_{(3,138)} = 3.358, p = .021$). The differences between the subgroup of adolescents with Authoritarian mothers and the subgroup of adolescents with Authoritative ($p = .003$) or Permissive mothers ($p = .012$), were statistically significant. Adolescents' gender had no significant effect on the Perception of emotions ($F_{(3,138)} = 1,031, p = .312$). No significant interaction effect was found between the mothers' parenting style and the adolescents' gender on the Perception of emotions ($F_{(3,138)} = .685, p = .563$).

ANOVAs for the second component of EI– Managing own emotion, showed no significant main effect of the mothers' parenting style on Managing own emotion ($F_{(3,138)} = 1.904, p = .132$). The differences between the subgroup of adolescents with Authoritarian mothers and the subgroup of adolescents with permissive mothers ($p = .044$) were statistically significant. Adolescents' gender had a significant effect on the Managing own emotions ($F_{(1,138)} = 7.450, p = .007$), with the female group demonstrating higher ability of Managing own emotions in comparison to the male group. No significant interaction effect was found between the mothers' parenting style and the adolescents' gender on the Managing own emotions ($F_{(3,138)} = 1.750, p = .160$).

The results from the univariate ANOVAs for the next component of EI – Managing other's emotion, showed no significant main effect of mothers' parenting style on Managing other's emotion ($F_{(3,138)} = 1.965, p = .122$). Post Hoc Multiple Comparisons revealed significant differences between the subgroup of adolescents with Uninvolved mothers and the subgroup with Permissive mothers (Sig. = .044). Adolescents' gender had no main effect on Managing other's emotion ($F_{(1,138)} = 1.568, p = .213$).

No significant interaction effect was found between mothers' parenting style and adolescents' gender on the Managing other's emotion ($F_{(3,138)} = 1.741, p = .162$).

The results from the univariate ANOVAs for the fourth component of EI – Utilization of emotion, showed a significant main effect of mothers’parenting style on Utilization of emotion ($F_{(3,138)} = 3.371, p = .023$). Post Hoc Multiple Comparisons revealed significant differences between the subgroup of adolescents with Authoritarian mothers and the subgroups of adolescents with Authoritative ($p = .001$) or Permissive mothers ($p = .013$). Adolescents’ gender had no main effect on Utilization of emotion ($F_{(1,138)} = 1.278, p = .260$). No significant interaction effect was found between the mothers’parenting style and the adolescents’gender on the Utilization of emotion ($F_{(3,138)} = .577, p = .631$).

3.4.2 Effects of adolescents’ gender, fathers’ parenting styles and their interaction on the adolescents’ Emotional intelligence

The results from the univariate ANOVAs showed that fathers’parenting style had a significant effect on EI of the adolescents’ sample ($F_{(3,138)} = 4.303, p = .006$).

TABLE 17. Mean scores (*M*; *SD*) on the Emotional intelligence scale of the gender groups of adolescents formed according to the dominant parenting style of their fathers

Emotional intelligence				
Fathers’parenting styles	gender	N	Mean	SD
Authoritarian	Boys	15	121,53	11,51
	Girls	27	127,41	14,13
	Total group	42	125,31	13,42
Authoritative	Boys	11	128,82	11,17
	Girls	39	125,90	11,12
	Total group	50	126,54	11,09
Permissive	Boys	21	123,14	12,12
	Girls	12	130,08	11,21
	Total group	33	125,67	12,10
Uninvolved	Boys	15	114,47	6,55
	Girls	2	120,50	3,53
	Total group	17	115,18	6,51

The results from the Post Hoc Multiple Comparisons showed that the subgroup of adolescents with Uninvolved fathers significantly differed from the rest three adolescents' subgroups: the subgroup of adolescents with Authoritative ($p = .001$), the subgroup with Permissive ($p = .003$), and the subgroup with Authoritarian fathers ($p = .003$). Adolescents' gender had no main effect on their EI ($F_{(3,138)} = 2.064$, $p = .153$). No significant interaction effect was found between fathers' parenting style and adolescents' gender on the total EI of adolescents ($F_{(3,138)} = 1.269$, $p = .288$).

The results from the univariate ANOVAs for the first component of EI – Perception of emotions, showed a significant main effect of fathers' parenting style on the Perception of emotions for the adolescents' sample ($F_{(3,138)} = 3.203$, $p = .025$). Post Hoc Multiple Comparisons showed significant differences between the adolescents with Uninvolved fathers and those with Permissive ($p = .038$) or Authoritative fathers ($p = .025$). Adolescents' gender had no significant effect on the Perception of emotions ($F_{(3,140)} = .148$, $\text{Sig.} = .701$). No significant interaction effect was found between the mothers' parenting style and the adolescents' gender on the Perception of emotion ($F_{(3,140)} = 2.133$, $\text{Sig.} = .099$).

The results from the univariate ANOVAs for the second component of EI – Managing own emotion showed no significant main effect of the fathers' parenting style on Managing own emotion ($F_{(3,140)} = .234$, $p = .872$). Post Hoc Multiple Comparisons revealed significant differences between adolescents with Uninvolved fathers and adolescents with Authoritarian ($p = .044$) or Authoritative fathers ($p = .016$). Adolescents' gender had a significant effect on the Managing own emotions ($F_{(1,140)} = 5.121$, $p = .025$), with the female demonstrating higher ability of Managing own emotion in comparison to the male group. No significant interaction effect was found between the fathers' parenting style and the adolescents' gender on the Managing own emotion ($F_{(3,140)} = .056$, $p = .982$).

The results from the univariate ANOVAs for the Managing other's emotion, showed no significant main effect of fathers' parenting style on Managing other's emotion ($F_{(3,140)} = 1.078, p = .361$). Post Hoc Multiple Comparisons revealed significant differences between the adolescents with Uninvolved fathers and the adolescents whose fathers had Permissive parenting style ($p = .049$). Adolescents' gender had no main effect on the Managing other's emotion ($F_{(1,140)} = .006, p = .938$). No significant interaction effect was found between fathers' parenting style and adolescents' gender on the Managing other's emotion ($F_{(3,140)} = 1.989, p = .199$).

The results from the univariate ANOVAs for the Utilization of emotion, showed no main effect of fathers' parenting style on Utilization of emotion ($F_{(3,140)} = .585, p = .626$). Post Hoc Multiple Comparisons revealed no significant differences between the subgroups of adolescents whose fathers had different styles.

Adolescents' gender had no main effect on Utilization of emotion ($F_{(1,140)} = 1.581, p = .197$). No significant interaction effect was found between the mothers' parenting style and the adolescents' gender on the Utilization of emotion ($F_{(3,140)} = .577, p = .631$).

4. Relations between adolescents' conflict handling styles, adolescents' gender and parents' parenting styles

4.1 Relations between adolescents' conflict handling styles, adolescents' gender and mothers' parenting styles

The results for the Competing conflict handling style showed no statistically significant main effect of mothers' parenting style on the Mean Competing conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 1.402, \text{Sig.} = .245$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents whose mothers had different parenting styles did not differ in their preference to Competing conflict handling style. No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Competing conflict handling style ($F_{(3,140)} = .133, p = .716$). No significant interaction effect was found between

mothers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Competing conflict handling style ($F_{(3,140)} = 2.158, p = .096$).

The results for the Collaborating conflict handling style showed a significant main effect of mothers' parenting style on the Mean Collaborating conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 3.632, p = .015$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents with authoritative mothers significantly more frequently used Collaborating conflict handling style in comparison to adolescents with authoritarian mothers ($p = .015$) or uninvolved mothers ($p = .023$). Similarly, adolescents with permissive mothers significantly more frequently used Collaborating conflict handling style in comparison to the adolescents with authoritarian mothers ($p = .017$) or uninvolved mothers ($p = .022$). No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Collaborating style ($F_{(3,140)} = .000, p = .985$). No significant interaction effect was found between mothers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Collaborating conflict handling style ($F_{(3,140)} = .272, p = .846$).

The results for the Compromising conflict handling style showed no main effect of mothers' parenting style on the Mean Compromising conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 1.126, p = .341$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents whose mothers had different parenting styles did not differ in their preference to Compromising conflict handling style. No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Compromising conflict handling style ($F_{(3,140)} = .511, p = .476$). No significant interaction effect was found between mothers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Compromising conflict handling style ($F_{(3,140)} = 1.994, p = .118$).

No significant main effect for adolescents' gender on the adolescents' preference to Avoiding conflict handling style ($F_{(3,140)} = .511, p = .476$) was found. No significant interaction effect was

found between mothers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Avoiding conflict handling style ($F_{(3,140)} = 1.994, pp = .118$).

A significant main effect of mothers' parenting style on the Mean Avoiding conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 3.438, p = .019$) was found. Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents with Authoritarian mothers significantly more frequently used Avoiding conflict handling style in comparison to adolescents with Authoritative ($p = .015$) or Permissive mothers ($p = .005$). No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Avoiding conflict handling style ($F_{(3,140)} = .301, p = .584$). No significant interaction effect was found between mothers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Avoiding conflict handling style ($F_{(3,140)} = .211, p = .889$).

The results for the Accommodating conflict handling style showed no significant main effect of mothers' parenting style on the Mean Accommodating conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 1.728, p = .164$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that the subgroups of adolescents whose mothers had different parenting styles did not differ in their preference to Accommodating conflict handling style. No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Accommodating conflict handling style ($F_{(3,140)} = .250, p = .618$). No significant interaction effect was found between mothers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Accommodating conflict handling style ($F_{(3,140)} = .757, p = .520$).

4.2 Results concerning the relations between adolescents' conflict handling styles, adolescents' gender and fathers' parenting styles

No statistically significant main effect of fathers' parenting style on the Mean Competing conflict handling style score ($F_{(3,140)} = .923, p = .432$) was found. Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents with permissive fathers significantly more frequently

used Competing conflict handling style in comparison to adolescents with Authoritative fathers ($p = .050$), and close to significantly more frequently used Competing style in comparison to adolescents with Authoritarian fathers ($p = .054$).

No significant main effect was found for adolescents' gender ($F_{(3,140)} = 1.653$, $p = .201$) as well as for its interaction effect with fathers' parenting style on the adolescents' preference to Competing conflict handling style ($F_{(3,140)} = .457$, $p = .713$).

The results for the Collaborating conflict handling style showed no main effect of fathers' parenting style on the Mean Compromising conflict handling style score of the adolescents' sample ($F_{(3,140)} = .775$, $p = .510$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that the subgroups of adolescents whose fathers had different parenting styles did not differ in their preference to Compromising conflict handling style. No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Compromising conflict handling style ($F_{(3,140)} = .031$, $p = .862$). No significant interaction effect was found between fathers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Compromising conflict handling style ($F_{(3,140)} = .037$, $p = .990$).

The results for the Avoiding conflict handling showed a significant main effect of fathers' parenting style on the Mean Avoiding conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 5.958$, $p = .001$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents with Authoritarian fathers significantly more frequently used Avoiding conflict handling style in comparison to adolescents with Authoritative ($p = .032$) or Permissive fathers ($p = .013$). Similarly, adolescents with Uninvolved fathers significantly more frequently used Avoiding conflict handling style in comparison to adolescents with Authoritative fathers ($p = .002$) or Permissive fathers ($p = .001$). No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Avoiding conflict handling style ($F_{(3,140)} = 2.727$, $p = .101$). No significant interaction effect was found

between fathers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Avoiding conflict handling style ($F_{(3,140)} = .756, p = .521$).

The results for the Accommodating conflict handling style showed no significant main effect of fathers' parenting style on the Mean Accommodating conflict handling style score ($F_{(3,140)} = 1.532, p = .209$). Post Hoc Multiple Comparisons showed that adolescents whose fathers had different parenting styles did not differ in their preference to Accommodating conflict handling style. No significant main effect was found for adolescents' gender on the adolescents' preference to Accommodating conflict handling style ($F_{(3,140)} = 1.712, p = .193$). No significant interaction effect was found between fathers' parenting style and adolescents' gender on the adolescents' preference to Accommodating conflict handling style ($F_{(3,140)} = 1.365, p = .256$).

5. Correlations of EI with conflict handling styles for the total adolescents' sample and its gender groups

5.1. Results of the total adolescents' sample

Pattern of the results showed a moderate positive linear relationship between EI and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between EI and both Avoiding and Accommodating styles.

Regarding the components of EI, the results showed a moderate positive linear relationship between Perception of emotions and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between Perception of emotions and Avoiding style.

The results showed a moderate positive linear relationship between Managing own emotion and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between Perception of emotions and Avoiding style and Accommodating style.

TABLE 32. *Correlations of EI and its components with conflict handling styles for the whole adolescents' group*

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Competing style	Collaborating style	Compromising style	Avoiding style	Accommodating style
Emotional Intelligence	.105 (.212)	.446** (.000)	.040 (.639)	-.449** (.000)	-.323** (.000)
Perception of emotions	.018 (.836)	.433** (.000)	-.088 (.297)	-.356** (.000)	-.158 (.061)
Managing own emotion	.151 (.074)	.275** (.001)	.097 (.252)	-.339** (.000)	-.333** (.000)
Managing other's emotion	.069 (.413)	.337** (.000)	.079 (.351)	-.297** (.000)	-.364** (.000)
Utilization of emotion	.117 (.164)	.243** (.004)	-.012 (.891)	-.333** (.000)	-.098 (.248)

** Significance at 0.01 level

Pattern of the results showed a moderate positive linear relationship between Managing other's emotion and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between Managing other's emotion and Avoiding style and Accommodating style.

The results showed a moderate positive linear relationship between Utilization of emotion and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between Utilization of emotion and Avoiding style.

5.2. Results of the the male adolescents' group

Table 33 presents the results of the correlation analysis of the male adolescents' group, informing us about the relationship between the factors of the EI and conflict handling styles.

TABLE 33. Correlations of EI and its components with conflict handling styles for the male adolescents' group

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Competing style	Collaborating style	Compromising style	Avoiding style	Accommodating style
Emotional Intelligence	.353** (.005)	.535** (.000)	.060 (.643)	.577** (.000)	.495** (.000)

Perception of emotions	.272* (.032)	494** (.000)	.239 (.062)	.453** (.000)	.282* (.027)
Managing own emotion	.326** (.010)	277* (.030)	.009 (.943)	.408** (.001)	.365** (.004)
Managing other's emotion	.178 (.167)	378** (.002)	.095 (.463)	.314* (.013)	.547** (.000)
Utilization of emotion	.164 (.202)	410** (.001)	.052 (.688)	.415** (.001)	.222 (.083)

** Significance at 0.01 level

* Significance at 0.05 level

Our results revealed a moderate positive linear association of EI with Competing style and Collaborating styles and a moderate negative linear association of EI with Avoiding style and Accommodating style, which means that the higher emotional intelligence in male adolescents is associated with more frequent use of Competing and Collaborating conflict handling styles and less frequent use of Accommodating and Avoiding conflict handling styles.

In addition the results showed a moderate positive linear relationship between Perception of emotions and Collaborating style, a weak positive linear relationship between Perception of emotions and Competing style, a moderate negative linear relationship between Perception of emotions and Avoiding style, and a weak negative linear relationship between Perception of emotions and Accommodating style.

Pattern of the results showed a moderate positive linear relationship between Managing own emotion and Competing style, a weak positive linear relationship between Managing own emotion and Collaborating style, a moderate negative linear relationship between Perception of emotions and Avoiding style and a weak negative linear relationship between Managing own emotion and Accommodating style.

There is a moderate positive linear relationship between Managing other's emotion and Collaborating style, a moderate negative linear relationship between Managing other's emotions and

Accommodating style, and a weak negative linear relationship between Managing other’s emotion and Avoiding style.

Regarding the component “Utilization of emotion”, the results showed a moderate positive linear relationship between Utilization of emotion and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between Utilization of emotion and Avoiding style.

5.3. Results of the the female adolescents’ group

Results concerning the correlations between studied variables – EI, its factors and conflict handling styles, for the female adolescents’ group are shown in table 34.

TABLE 34. *Correlations of EI and its components with conflict handling styles for the female adolescents’ group*

	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Competing style	Collaborating style	Compromising style	Avoiding style	Accommodating style
Emotional Intelligence	.012 (.916)	.348** (.002)	.092 (.415)	-.366** (.001)	-.200 (.076)
Perception of emotions	-.117 (.302)	.397** (.000)	.018 (.874)	-.284* (.011)	-.062 (.582)
Managing own emotion	.122 (.283)	.232* (.039)	.144 (.203)	-.301** (.007)	-.327** (.003)
Managing other’s emotion	-.003 (.978)	.298** (.007)	.059 (.600)	-.287** (.010)	-.547** (.000)
Utilization of emotion	.125 (.268)	.091 (.421)	.004 (.973)	-.279* (.012)	-.201 (.074)

** Significance at 0.01 level

* Significance at 0.05 level

Pattern of findings demonstrated a moderate positive linear relationship between EI and Collaborating style, and a moderate negative linear relationship between EI and Avoiding style.

Regarding the factors of EI, results of the female group showed a moderate positive linear relationship between Perception of emotions

and Collaborating style and a weak negative linear relationship between Perception of emotions and Avoiding style.

There was a moderate negative linear relationship between Managing own emotion and Avoiding and Accommodating styles, and a weak positive linear relationship between Managing own emotion and Collaborating style. Also, the results showed a weak positive linear relationship between Managing other's emotion and Collaborating style, a moderate negative linear relationship between Managing other's emotion and Accommodating style, and a weak negative linear relationship between Managing other's emotion and Avoiding style.

Regarding the component "Utilization of emotion", the results showed a weak negative linear relationship between Utilization of emotion and Avoiding style, which means that the higher Utilization of emotion in female adolescents is associated with less frequent use of Avoiding conflict handling style.

6. Correlations of adolescents' EI with their parents' parenting styles

6.1 Correlations of adolescents' EI with their mothers' parenting styles

Results concerning the correlations between studied variables – EI of adolescents and its factors and their mothers' parenting styles, were demonstrated in table 35.

Pattern of the results showed a weak negative linear relationship between mothers' Authoritarian parenting style and adolescents' EI and its components, as well as a weak positive linear relationship between mothers' Permissive parenting style and adolescents' EI, Managing own emotion and Managing other's emotion which means that mothers' Permissive parenting style is associated with higher level of EI, and mothers' Authoritarian parenting style is associated with lower level of EI.

TABLE 35. *Correlations between adolescents' EI and its components and their mothers' parenting styles*

Style	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Emotional Intelligence	Perception of emotions	Managing own emotion	Managing other's emotion	Utilization of emotion
Autoritarian	-.286** (.001)	-.308** (.000)	-.177* (.036)	-.215* (.010)	-.193* (.021)
Autoritative	.145 (.085)	.151 (.072)	.055 (.519)	.030 (.727)	.143 (.089)
Permissive	.206* (.014)	.165 (.050)	.182* (.030)	.184* (.029)	.048 (.571)
Uninvolved	-.143 (.090)	-.094 (.264)	-.137 (.104)	-.102 (.228)	-.134 (.112)

** Significance at 0.01 level

* Significance at 0.05 level

6.2 Correlations of adolescents' EI with their fathers' parenting styles

Table 36 presents the results of the correlation analysis aiming to reveal the relationship between adolescents' EI and its components and their fathers' parenting styles.

TABLE 36. *Correlations between adolescents' EI and its components and their fathers' parenting styles*

Style	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Emotional Intelligence	Perception of emotions	Managing own emotion	Managing other's emotion	Utilization of emotion
Autoritarian	-.089 (.290)	-.034 (.688)	-.097 (.251)	-.103 (.221)	-.059 (.485)
Autoritative	.233** (.005)	.189* (.024)	.126 (.134)	.129 (.125)	.169* (.045)
Permissive	.130 (.122)	.70 (.408)	.127 (.132)	.129 (.126)	.019 (.819)
Uninvolved	-.285** (.001)	-.203* (.016)	-.272* (.001)	-.182* (.030)	-.202* (.016)

Pattern of the results showed a weak negative linear relationship between fathers' Uninvolved style and adolescents' EI and all its components, as well as a weak positive linear relationship between fathers' Authoritative parenting style and adolescents' EI, Perception of emotions and Utilization of emotion.

7. Correlations between adolescents' conflict handling styles and their parents' parenting styles

7.1 Correlations between adolescents' conflict handling styles and their mothers' parenting styles

Results concerning the correlations between adolescents' conflict handling styles and their mothers' parenting styles, demonstrated in table 37, showed a weak positive linear relationship between mothers' Permissive parenting style and adolescents' Collaborating conflict handling style, and a weak negative linear relationship between mothers' Permissive parenting style and adolescents' Avoiding conflict handling style.

TABLE 37. *Correlations between conflict handling styles and mothers' parenting styles*

Style	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Competing	Collaborating	Compromising	Avoiding	Accommodating
Autoritarian	.119 (.159)	-.122 (.147)	.052 (.539)	.099 (.243)	.182* (.030)
Autoritative	.054 (.522)	.147 (.082)	.020 (.811)	-.102 (.222)	-.021 (.804)
Permissive	-.009 (.913)	.271** (.001)	.066 (.434)	-.254** (.002)	-.163 (.053)
Uninvolved	-.076 (.371)	-.112 (.183)	.061 (.469)	.117 (.000)	.057 (.500)

** Significance at 0.01 level

* Significance at 0.05 level

The weak positive linear relationship between mothers' Authoritarian parenting style and adolescents' Accommodating conflict handling style means that mothers' Authoritarian parenting style is associated

with more frequent use of Accommodating conflict handling style by adolescents.

7.2 Correlations between adolescents’ conflict handling styles and their fathers’ parenting style

Results concerning the correlations between adolescents’ conflict handling styles and their fathers’ parenting styles were demonstrated in table 38. As seen, there is a weak positive linear relationship between fathers’ Authoritative and Permissive parenting styles and adolescents’ Collaborating conflict handling style, and a weak negative linear relationship between fathers’ Uninvolved parenting style and Collaborating conflict style, which means that fathers’ Authoritative and Permissive parenting styles are associated with more frequent use of Collaborating conflict style by the adolescents, and fathers’ Uninvolved parenting style is associated with less frequent use of Collaborating conflict style by the adolescents.

TABLE 38. *Correlations between adolescents’ conflict handling styles and fathers’ parenting styles*

Styles	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)				
	Competing style	Collaborating style	Compromising style	Avoiding style	Accommodating style
Authoritarian	-.097 (.249)	-.054 (.520)	-.003 (.972)	.096 (.258)	.126 (.134)
Authoritative	-.080 (.343)	.201* (.017)	.038 (.652)	-.178 (.034)	.028 (.769)
Permissive	-.020 (.816)	.199* (.018)	.049 (.562)	-.188* (.025)	-.094 (.264)
Uninvolved	-.009 (.915)	-.225** (.007)	.000 (1.000)	.235** (.005)	.047 (.576)

** Significance at 0.01 level

* Significance at 0.05 level

Also, there is a weak negative linear relationship between fathers’ Permissive parenting style and adolescents’ Avoiding conflict handling style, and a weak positive linear relationship between

fathers' Uninvolved parenting style and adolescents' Avoiding conflict handling style, which means that while the fathers' Permissive parenting style is associated with less frequent use of Avoiding conflict handling style and fathers' Uninvolved parenting style is associated with more frequent use of Avoiding conflict handling style by adolescents.

DISCUSSION

Present research aimed to study the possible relationships between adolescents' emotional intelligence (EI) and their most frequently used styles for dealing with conflicts and the typical parenting styles of each of their two parents. For this purpose, 142 Greek adolescents and their two parents were studied.

The results revealed that at the group level adolescents possessed normal EI and well developed all its component, with 74,6% having normal EI, 16,9% having high EI, and 8,5% having low EI.

With regards to the preferences of the adolescents to conflict handling styles we found that at the group level they most often used the collaborating style, which has been considered to be the most positive way of responding in a conflict situation, and most rarely used the avoiding style which has been considered to be the most negative (non-adaptive) way of responding in a conflict situation (Kilmann & Thomas, 1975; Thomas & Kilmann, 1978; Van De Vliert & Hordijk (1989).

As for gender-related differences in EI, our findings revealed that at a group level, girls demonstrated significantly higher total EI and better abilities for managing own emotion in comparison to boys. Also, it was impressive that low EI had higher frequency among adolescent boys, and high EI had higher frequency among adolescent girls. These results agree with the results reported by Katyal and Awasthi (2005) as well as with Brenner and Salovey' findings (1997) that age and gender influence the frequency of emotion-

regulation strategies application, with girls demonstrating better skills in emotional negative regulation compared to boys.

Our findings indicated that male and female adolescents did not differ in the ranking order of conflict handling styles in terms of their preferred use: regardless of gender, collaborating style emerged as the most frequently used, and avoiding style emerged as the least frequently used. The group of boys, however, significantly more frequently used competing style in comparison to the group of girls.

Results concerning parenting style preferences among the parents of the studied adolescents' sample revealed that at a group level, for the two parents, authoritative style was the most common style and the rarest was the uninvolved style. However, the comparative analysis found significant discrepancies between the two parent groups regarding the incidence of four parenting styles. While the authoritarian and the uninvolved styles had significantly higher incidence as a dominant parenting style for fathers than for mothers, the authoritative parenting style had significantly higher incidence as a dominant style for mothers in comparison to fathers.

In testing the relations between EI of adolescents and parenting styles of their parents, study's results showed that parenting styles of both parents were significant predictors of adolescent EI, which confirms our hypothesis and are in line with previous studies' results suggesting an association of adolescents' EI with their parents' parenting styles (Adekeye et al., 2015; Argyriou, Bakoyannis & Tantaros, 2016; Năstasă & Sala, 2012). We found that mothers' permissive parenting style was related to higher EI and better skills of managing both other's and own emotion, and mothers' authoritarian parenting style was related to lower EI and weaker development of all its components. Regarding fathers' parenting styles we found that fathers' authoritative style was in relation to higher EI and better skills for perception of emotions and utilization of emotion in adolescents, and fathers' uninvolved parenting style was in relation to lower EI and all its components.

Taken together, pattern of the results provides support for the first sub-hypothesis, namely, that parents' gender has moderating effects on the relation of parenting styles with adolescent EI.

Lack of substantial effect of interaction between mothers' parenting styles and adolescents' gender on adolescents' EI and its components on the one hand, and between fathers' parenting styles and adolescents' gender on adolescents' EI and its components on the other hand, rejects the second sub-hypothesis according to which adolescents' gender has moderating effects on the connection between parents' parenting styles and adolescents' EI. These our results were most consistent with the results obtained by Năstasă and Sala (2012) who also found that adolescent EI negatively correlate with authoritarian and dictatorial parental styles, and positively – with permissive and democratic parental styles. Partially agree with the results reported by Argyriou, Bakoyannis and Tantaros (2016) who reported that adolescent EI was substantially related to authoritative parenting style and marginally significantly associated with authoritarian parenting style.

Regarding the link of parenting styles with adolescents' conflict handling styles the results confirmed the main research hypothesis postulating the existence of relation between type of parenting and adolescents' preference for certain conflict handling styles.

This finding also applies to the confirmation of our third sub-hypothesis that suggested that parents' gender has moderating impact on the relation between type of parenting style and adolescents' conflict handling styles. Mothers' parenting style affected significantly adolescents' preferences to collaborating and avoiding conflict handling styles, and insignificantly adolescents' preferences towards competing, compromising and accommodating styles. This means that adolescents with authoritative or permissive mothers more frequently used collaborating conflict handling style in comparison to adolescents with authoritarian or uninvolved mothers, and adolescents with authoritarian mothers more frequently used

avoiding conflict handling style in comparison to adolescents whose mothers were authoritative or permissive. As regards the impact of fathers' parenting style on adolescents' preferences for conflict handling styles, the results showed that fathers' parenting style significantly influenced adolescents' preferences to avoiding conflict handling style and insignificantly influenced adolescents' preferences towards compromising and accommodating styles. In addition, it was revealed that adolescents with authoritarian or uninvolved fathers significantly more frequently used avoiding as a strategy for conflict management in comparison to adolescents whose fathers were authoritative or permissive. Also, adolescents with permissive fathers significantly more frequently used competing conflict handling style in comparison to the adolescents with authoritative fathers, and adolescents whose fathers had uninvolved parenting style significantly less frequently used collaborating conflict handling style in comparison to the subgroups of adolescents with authoritative or permissive fathers.

Different patterns of correlations between adolescents' conflict handling styles and their two parents' styles of parenting which we revealed, confirmed the existence of differences in the influence that the parenting style of each of the two parents had on the conflict handling style preferences among Greek adolescents. We ascertained that adolescents with permissive mothers and fathers more frequently preferred collaborating and less frequently preferred avoiding as a style for conflict handling. However, only mothers' authoritarian style was connected to higher frequency of preference of accommodating conflict handling style by adolescents. Also, fathers' authoritative style was connected to higher frequency of preference of collaborating conflict handling style, and fathers' uninvolved parenting style was connected to lower frequency of preference of collaborating conflict handling style, but to more frequent use of avoiding conflict handling style by the adolescents. Taken together, the results allow the suggestion that fathers' parenting styles

generally more strongly influence adolescents' conflict handling style preferences in comparison to mothers' parenting styles.

Lack of significant interaction effects between adolescents' gender and their two parents' styles of parenting on the adolescents' conflict handling style preferences rejects the fourth sub-hypothesis, according to which adolescents' gender has moderating effects on interrelationships of parenting styles with adolescents' preferred conflict handling styles.

Taken together, our results are consistent with some prior research results providing evidence for the predictive value of parenting style in relation to preferred adolescent conflict handling strategies (Bano, Rani & Leghari, 2019; Miller, DiIorio & Dudley, 2002; Stewart et al., 1991) and support the view for the existence of link between authoritative parenting and positive trait of conflict management (Bornstein & Bornstein, 2014; Wolfradt, Hempel, & Miles, 2003).

Pattern of our results regarding possible interrelations of adolescents' EI with their conflict handling styles confirmed our fifth research hypothesis postulating the existence of such a significant interrelation: correlation analysis between adolescents' EI and adolescents' styles of management of conflict showed that greater preference for collaborating and lower preference for avoiding were more typical for adolescents who demonstrated higher EI and better development of all its components; lower preference for accommodating conflict handling were more typical for adolescents who demonstrated higher EI and better development of skills for managing both other's and own emotion.

These results are fully consistent with previous relevant research and confirm that appropriate conflict management is related to higher EI (DeChurch & Marks, 2001; Mulki et al., 2015).

Gender-related differences in correlations between EI and its components and conflict handling styles that we revealed supported the sixth sub-hypothesis which stated that adolescents' gender moderates the relation between their emotional intelligence and

conflict handling styles. Present study revealed that girls with high EI and better skills of managing own and other's emotion and perception of emotion, more often used collaborating conflict handling style and less often used avoiding conflict handling style. Furthermore, especially girls with better skills of managing both other's and own emotion less often used accommodating conflict handling style, and girls with better skills of utilization of emotion less often used avoiding conflict handling style. Regarding the male group, we revealed that boys with high EI and better skills of managing own and emotional perception more often used collaborating and competing conflict handling styles and less often used avoiding and accommodating conflict handling styles. In addition, boys with better skills of managing other's emotion more often used collaborating conflict handling style and less often used avoiding and accommodating conflict handling styles, and boys with better skills of utilization of emotion more often used collaborating conflict handling style and less frequent used avoiding conflict handling style.

Therefore, between-gender group comparisons showed both commonalities and dissimilarities between Greek male and female adolescents with respect to patterns of correlations between EI and its components and conflict handling styles. Regardless of gender, higher EI and better developed abilities to perceive emotion and managing both other's and own emotion, were related to higher preference of collaborating conflict handling style and lower preference of avoiding conflict handling style. Also, in both boys and girls, better abilities of managing other's and own emotion were related to less frequent use of accommodating conflict handling style and better abilities of utilization of emotion were related to less frequent use of avoiding conflict handling style. Regarding gender-related differences, only in boys (but not in girls), higher levels of EI and better abilities of emotional perception of emotions and managing own emotion were related to more frequent use of

competing conflict handling style. Only in boys, higher EI and better abilities of perception of emotions are associated with less frequent use of accommodating conflict handling style. Only in boys, better abilities of utilization of emotion were related to more frequent use of collaborating as a strategy for responding to a conflict situation.

At the end of discussion, summarizing the results that we obtained from this PhD research we may conclude that pattern of the results provide clear evidence in support of the main research hypothesis for the existence of interrelations between these three psychological variables.

Summarizing – present research findings showed the importance of parenting styles in shaping both adolescents’ emotional intelligence and conflict handling style preferences and therefore could serve for designing intervention programs for improvement of parenting competences among parents, as well as for development of adolescents’ emotional intelligence.

CONCLSIONS

1. Greek 16-18 years old girls demonstrated significantly higher emotional intelligence and better abilities for managing own emotion in comparison to Greek 16-18 years old boys.
2. Collaborating conflict handling style is the most preferred and the avoiding conflict handling style is the least preferred mode of dealing with conflicts among Greek 16-18 year old girls and boys. However, at the group level, boys significantly more frequently used competing style in comparison to girls.
3. An essential linear interrelation exists between emotional intelligence and preferences of Greek adolescents for conflict management style. Adolescents with higher emotional intelligence and higher developed all its components more often use collaborating style to resolve conflicts and less often use avoiding style. Adolescents with higher emotional intelligence and better

management of both own and others' emotion, have significantly weaker preference for accommodating style to deal with conflicts.

4. Greek male and female adolescents differ regarding the correlations between emotional intelligence, its components and conflict handling style preferences. Only in boys (not in girls), high emotional intelligence and better emotional perception are related to higher preference for competing style and lower preference for accommodating style. Only in boys, better abilities of utilization of emotion are related to more frequent use of collaborating style, and better ability of managing own emotion are related to more frequent use of competing style.

5. Authoritative parenting style demonstrates the highest frequency and uninvolved parenting style demonstrates the lowest frequency among both parents of Greek 16-18 year old adolescents. However, authoritarian and uninvolved styles are significantly more often the dominant styles for fathers than for mothers, and authoritative style is significantly more often a dominant style for mothers than for fathers.

6. Mothers' parenting style can significantly impact emotional intelligence and its components "perception of emotions" and "utilization of emotion" among Greek 16-18 years old adolescents.

7. Greek 16-18 years old adolescents with authoritarian mothers demonstrate lower emotional intelligence and lower abilities of perception of emotions and utilization of emotion in comparison to their peers with authoritative or permissive mothers, as well as lower ability for managing own emotions in comparison to their peers with permissive mothers.

8. Greek 16-18 years old adolescents with uninvolved mothers demonstrate lower emotional intelligence and lower ability of utilization of emotion in comparison to their peers with authoritative or permissive mothers, as well as lower ability for managing other's emotion in comparison to their peers with permissive mothers.

9. Father's parenting style can significantly impact emotional intelligence among Greek 16-18 year adolescents. Greek 16-18 years old boys and girls with uninvolved fathers have the lowest emotional intelligence and ability for managing own emotion, as well as lower abilities for perception of emotions and managing other's emotion in comparison to their peers with authoritative or permissive fathers.

10. Mothers' parenting style can significantly impact adolescents' preferences towards collaborating and avoiding conflict handling styles: adolescents with authoritative or permissive mothers more frequently used collaborating conflict handling style in comparison to adolescents with authoritarian or uninvolved mothers; adolescents with authoritarian mothers more frequently used avoiding conflict handling style in comparison to adolescents with authoritative or permissive mothers.

11. Father's parenting style can significantly impact adolescents' preferences to avoiding conflict handling style, with adolescents with authoritarian or uninvolved fathers significantly more frequently using avoiding conflict handling style in comparison to adolescents with authoritative or permissive fathers. Also, adolescents with permissive fathers significantly more frequently use competing conflict handling style in comparison to the adolescents with authoritative fathers, and adolescents with uninvolved fathers significantly less frequently use collaborating conflict handling style in comparison to the subgroups of adolescents with authoritative or permissive fathers.

12. Parenting styles of both parents are differentially linked to adolescents' conflict handling style preferences, with fathers' parenting style generally having a stronger influence on adolescents' conflict handling style preferences in comparison to mothers' parenting style.

13. Only mothers' authoritarian style is linked to higher preference of accommodating conflict handling style by adolescents. Only fathers' authoritative style is linked to higher preference for collaborating conflict handling style and fathers' uninvolved parenting style is

linked to lower preference for collaborating, but higher preference for avoiding conflict handling style.

14. Both mothers' and fathers' permissive styles are associated with higher preference for collaborating conflict handling style and lower preference for avoiding conflict handling style by adolescents.

CONTRIBUTIONS

1. For the first time in the Republic of Greece, a study is being conducted to discover the influence of parenting styles on the emotional intelligence and behavior of adolescents in a conflict situation. So far, the relationships between parenting styles and adolescent behavior have been investigated.

2. Gender was found to be an important predictor not only of emotional intelligence, but also of relationships with mothers and fathers and behavior in conflict situations

3. New evidence is presented that parenting styles of both parents influence adolescent emotional intelligence.

4. New evidence is presented that the parenting styles of both parents influence the choice of conflict behavior strategy and the possibility of its resolution.

5. New evidence has been obtained for the existence of a directly proportional relationship between emotional intelligence and styles of behavior in a conflict situation in adolescents

6. New evidence is presented that adolescent gender influences the relationship between their emotional intelligence and conflict coping styles. The degree of this relationship is influenced by parenting style

7. The obtained results are a statistical resource for school psychologists regarding the development of training programs for adolescents to resolve conflict situations based on their emotional intelligence

**PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE PhD
DISSERTATION**

1. Varsamis, D. (2019). Conflicts in primary school age. In: Collection of Papers "Phd Students in Science", (pp. 102-107).
2. Varsamis, D. (2020). Parent adolescent relationships in contemporary perspective. *Yearbook of Psychology*, 11(1), 79-84.
http://yearbookpsy.swu.bg/?page_id=49&lang=bg
3. Mancheva, R. & Varsamis, D. (2021). Sex differentiation of emotional intelligence in adolescents. *Yearbook of Psychology*, 12, 153-158.
4. Varsamis, D. (2023). Gender-related differences in emotional intelligence and preference to conflict handling styles among greek adolescents. *Yearbook of Psychology*, (in print)